

PANORAMA

23 MEI 1940 — No. 21

LOSSE NUMMERS 15 CENT

HET DAGELIJKSCH LEVEN
HERNEEMT ZIJN LOOP

In het Erasmiaansch gymnasium is een der ontvangst- en sorteerbureau's gevestigd, waar de uit heel het land toestroomende goederen worden aangebracht. De Rotterdamse padvinders spelen bij de hulpverlening naast vele andere vrijwillige krachten een belangrijke rol.

Serviesgoed behoort evenzeer als ander huisraad tot de artikelen van dagelijks gebruik, waaraan groote behoefte is ontstaan.

ZÓÓ HELPT NEDERLAND ROTTERDAM

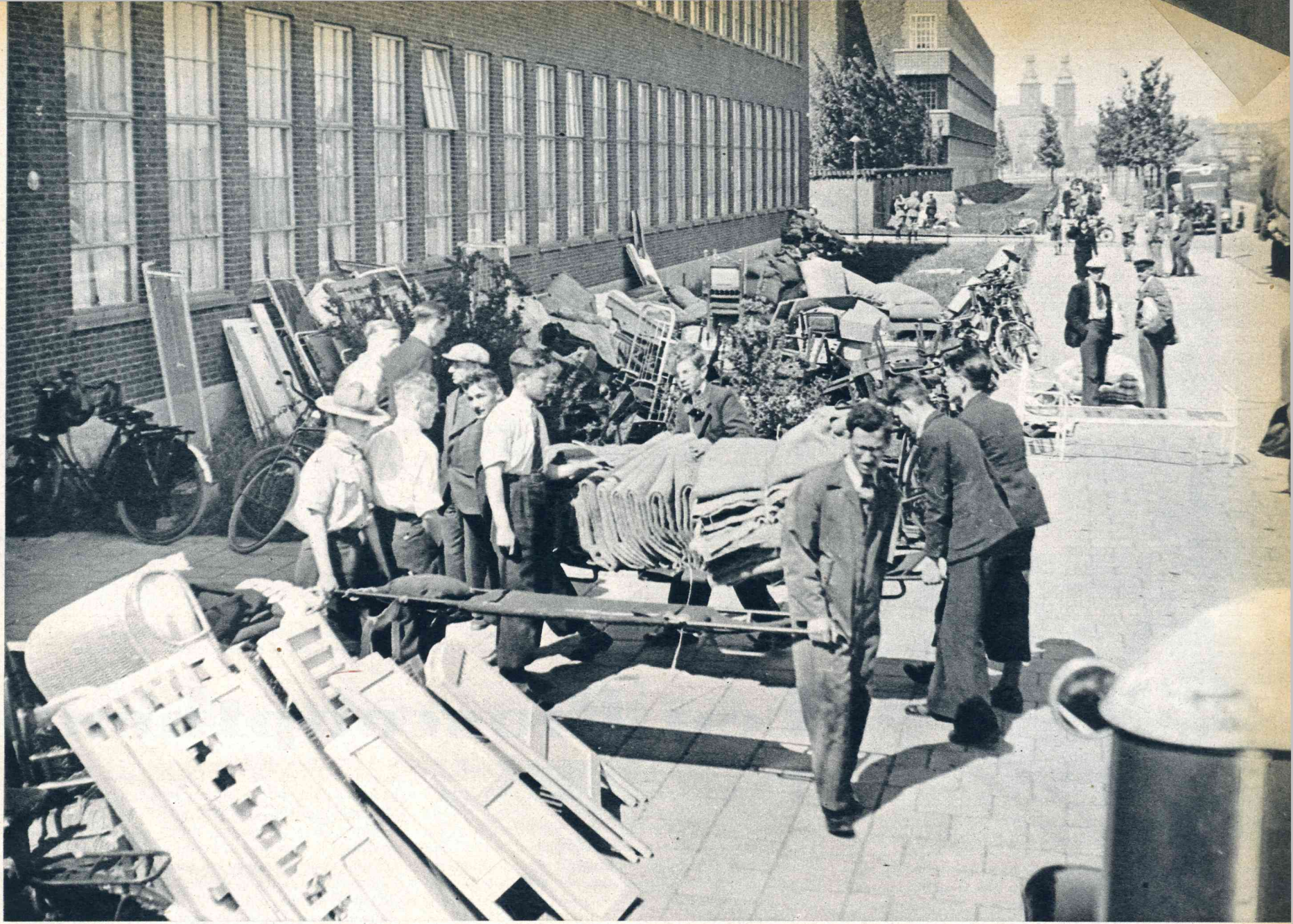
Het is treffend te zien, hoe in heel het land de oproep weerklink gevonden heeft om den in den oorlog dakloos geworden Rotterdammers te hulp te komen. Af en aan rijden de transportwagens tot uit de verste deelen van het land met bedden, dekens, kleding, schoeisel en vooral ook met levensmiddelen.

Een uitgebreide organisatie is in het leven geroepen om al de aangevoerde goederen en waren in ontvangst te nemen, te sorteerden, en onder degenen, die er behoefte aan hebben, naar billijkheid te distribueeren.

Levensmiddelen worden o.a. aangevoerd bij het gemeentelijk elektriciteitsbedrijf aan de Rochussenstraat. Alvorens ze worden gedistribueerd, worden de waren door keurmeesters onderzocht.

In de zalen en op de binnenplaats van het Erasmiaansch gymnasium worden de van buiten aangevoerde goederen gesorteerd om ze dan al naar behoefte te kunnen doorzenden naar de wijkbureau's ter distributie onder de gegadigden.

Ledikanten, huisraad, bedden, dekens, kleeen, tot kinderstoelen en wiegen toe, alles is welkom.

Nog altijd blijft verdere hulp gewenscht, bijzonder op het gebied der levensmiddelenvoorziening. En dankbaar voor wat er gebeurde om in de eerste verwarring aan vele plotseling ontstane behoeften tegemoet te komen, blijven de Rotterdammers, die zulk een zwaren schok van den kortstondigen strijd te verduren kregen, hopen op den verderen steun der landgenooten, wien het lot zooveel gunstiger gezind was.

Een zending brood wordt in ontvangst genomen bij het electriciteitsbedrijf.

Die kunnen ten minste slapen en hoeven niet geëvacueerd te worden.

MEDEDEELING

De Nederlandsche bladen zullen tijdens den duur der bezetting door de Deutsche militaire autoriteiten verschijnen, zonder dat voor-censuur wordt uitgeoefend. Deze tegemoetkomende houding veronderstelt een absoluut loyale houding van uitgevers en redacteuren.

Tusschen de reusachtige fabriekshallen rijzen de stalen torens der schachtinstallaties op. Het is op het voorplein der mijn een komen en gaan van bezoekers uit alle deelen der wereld.

We kennen ondergrondse spoorwegstations, in sommige onderaardsche grotten kan men zelfs z'n biertje drinken, in andere ondergrondse passages vindt men hier en daar kappers-salons en winkels, maar een bioscoop, 600 meter onder den beganen grond gelegen, kan ongetwijfeld als een unicum worden beschouwd. Toch bestaat zulk'n zeldzame inrichting ergens in Duitschland en de fotoserie op deze bladzijden laat onze lezers kennismaken met dit uitzonderlijke licht-theater.

Door mijnwerkers, die niet meer in het bedrijf werkzaam zijn, worden de bezoekers groepsgewijze door de mijn rondgeleid. Een troepje scholieren wacht op zijn beurt om in de mijnschacht af te dalen.

Een Bioscooptheater

Toen in het jaar 1931 de mijn „Gutehoffnung“ te Oberhausen in het Rijnland moest worden stilgelegd, kwam de directie ervan op de gedachte op de terreinen der onderneming een demonstratieschacht te laten aanleggen, waarin aan bezoekers het geheele mijnbedrijf kon worden getoond. Een klein bioscooptheater, 609 meter onder den beganen grond gelegen, zou er aan worden verbonden.

De bezoekers van deze eenige ondergrondse bioscoop ter wereld worden hier in de gelegenheid gesteld het geheele arbeidsterrein van den mijnwerker te leeren kennen. In een der dwarsgangen van de zevende dieptelaag ziet men de kolenformatie en het los maken der steenkool, en maakt men kennis met de meest moderne middelen der steenkoolwinning.

In het liftgebouw, dat boven de mijnschacht is gebouwd, staat de liftkooi, waarmee vroeger de mijnwerkers naar beneden werden gelaten, gereed om de bezoekers naar de demonstratiegangen te vervoeren.

Dit reisje per schachtkooi naar lagere regionen — denk u maar eens in dat u zoo ongeveer zes maal de

hoogte van den Dom te Utrecht moet dalen eer u beneden aankomt — is een buitengewone sensatie. Met een snelheid van vier meter per seconde zakt u naar beneden en het duurt dus 152 seconden vooraleer u weer vasten grond onder de voeten hebt, of ruim twee en een halve minuut. Het vervoer der mijnwerkers gaat nog sneller! Die doen de reis naar de onderwereld in de helft van dezen tijd — zij dalen met een snelheid van acht meter per seconde — terwijl de kolentransporten het nog ééns zoo vlug doen, nl. met een snelheid van zestien meter per seconde. Maar die hebben dan ook geen last van een zoo snelle luchtverplaatsing.

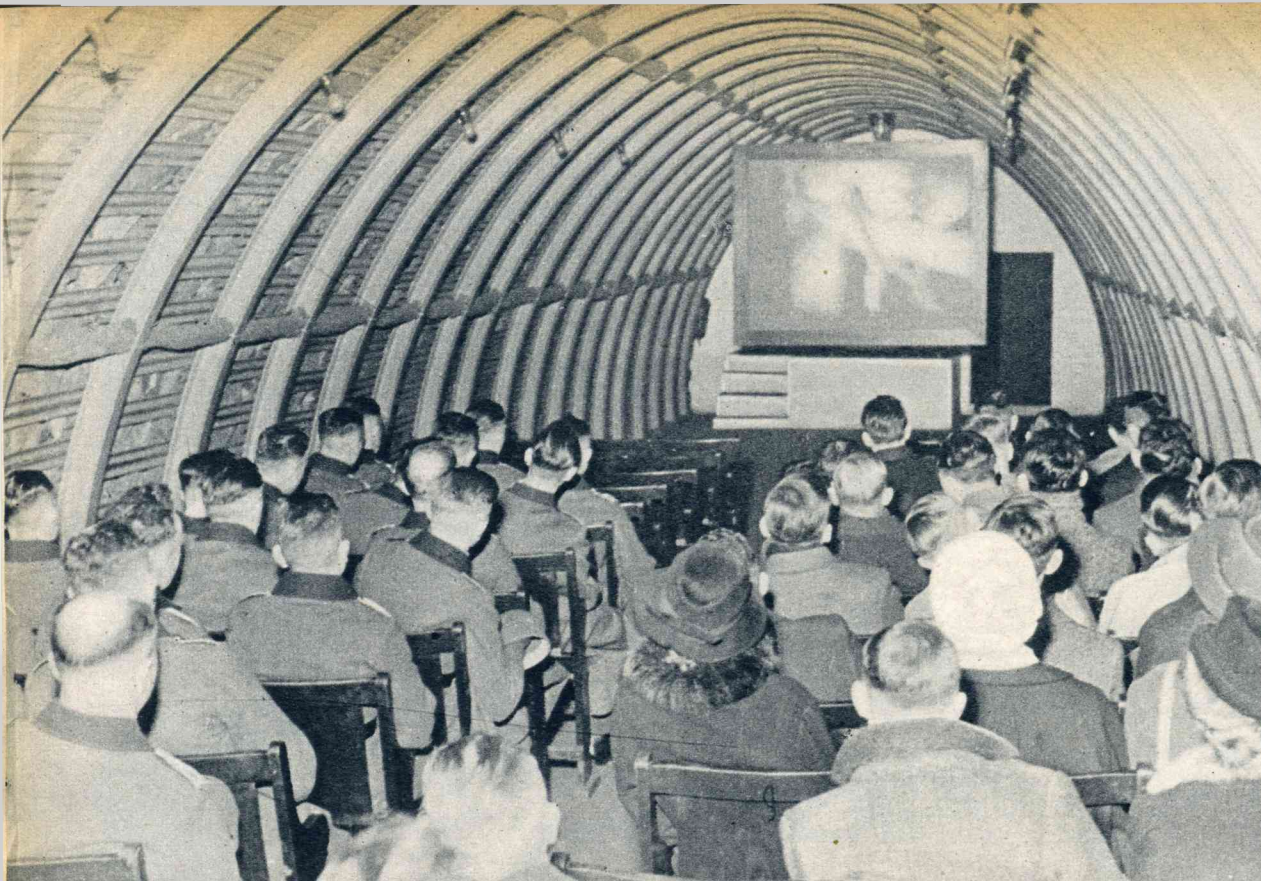
De aansporing om bij het dalen „naar beneden te slikken“ om den druk te verwerken, is dus voor de bezoekers zeker niet overbodig.

Moet men gewoonlijk bij het bezichtigen van nog in exploitatie zijnde mijnen over zijn dagelijksche plunje een linnen mijnwerkerspak aantrekken, in deze schacht zou men zelfs in avondcostuum kunnen verschijnen. Vooral dames, die anders niet zoo gemakkelijk in de gelegenheid zijn een echte mijnschacht te bezoeken, dalen hier gaarne in de ingewanden der aarde af. Beneden staan de gidsen

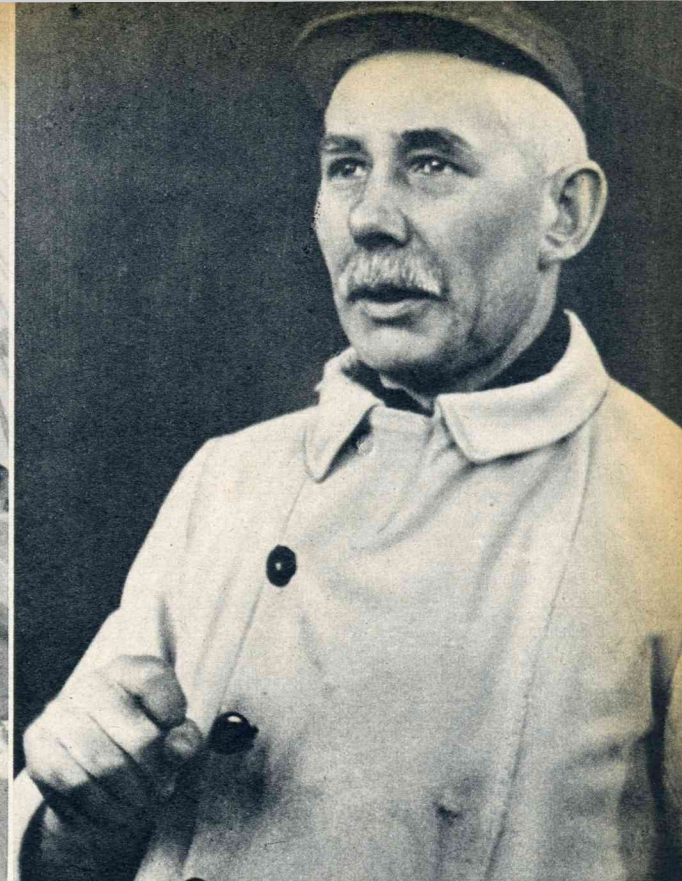
Een bezoek aan een kolenschacht. Op den voorgrond een gummi-transportband.

Dezen beiden jongedames is de snelle tocht in de lift blijkbaar uitstekend bekomen.

Een voorstelling in de diepste bioscoop ter wereld: 609 meter onder den beganen grond.

De bedrijfsleider, die den uitleg ter plaatse geeft.

600 meter onder den grond

gereed om aan de bezoekers de geheimen van den mijnbouw te verklaren.

Na een rondgang door het arbeidsterrein van den mijnwerker, waarbij men achtereenvolgens het winnen van de steenkool, het boren der dynamietgaten, het hakken, het verladen, het vervoer der kolen, de inrichting der gangen, de veiligheidsmaatregelen, den aanvoer van versehe lucht en water ter plaatse tot in onderdeelen te zien krijgt, en waarbij men ook kennis maakt met de modernste werktuigen, komt men in een met stalen wanden bekleede zij-gang. Daar bevindt zich de diepste bioscoop ter wereld. Honderd personen kunnen er plaats nemen. Tot besluit van de bezichtiging der mijn wordt voor de bezoekers daar een film gedraaid, waarin het geheele mijnbedrijf van de eerste tot de laatste phase in beeld is gebracht en op het kleine linnen venster wordt geprojecteerd.

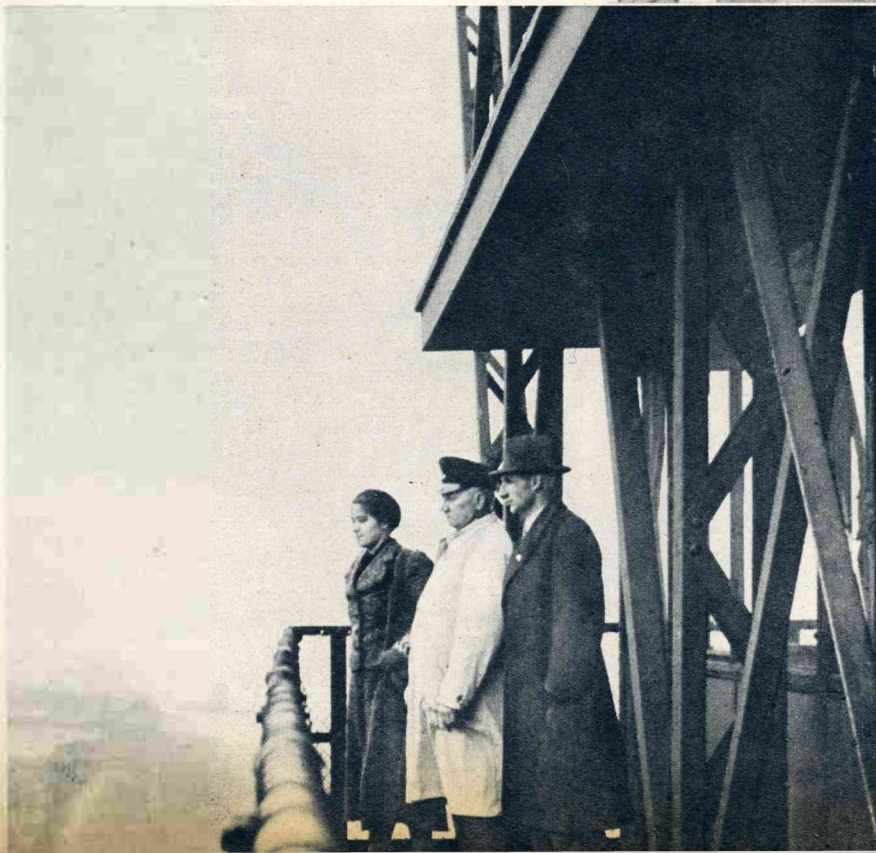
Meer dan 180.000 bezoekers uit alle deelen der wereld daalden sinds 1935 in deze demonstratieschacht af en aanschouwden in deze ondergrondse bioscoop de bedrijfsfilm van de winning van het voor de samenleving onzer dagen nog steeds zoo onmisbare „zwarte goud”. Sch.

Ook op de schachttorens wordt de bezoeker toegelaten. Van hier heeft men een prachtig overzicht van de mijn-installatie en de omgeving.

Men kan zijn krachten beproeven bij het hanteeren der electriche boor, waarmee de gaten voor de dynamietpatronen worden aangebracht in de steenkoollagen.

De reuzen-wielen, waarover de schachtkabels loopen, wekken de verbazing der bezoekers op.

De aapjes-koetsier heeft voor het Utrechtsche Centraal-station de plaats ingenomen van den taxi-chauffeur, nu 't verkeer per motor is verminderd.

Foto links: De opperbevelhebber van de Duitsche Legergroep in Nederland, general-Leutnant Hansen.

Foto rechts: Duitsche militairen rijden over de Groote Markt te Haarlem langs het standbeeld van Laurens Janszoon Coster.

ACTUALITEITEN

Duitsche infanteristen marcheeren langs het Centraal-station te Amsterdam.

Ten gevolge van de inundatie kreeg Volendam te kampen met een overstroming, welke een groot deel van het dorp blank zette. Het water zakte evenwel weer vlug.

Foto links:
Oberst-Leutnant Michaelis, de stadscommandant van Haarlem, in een der straten van de stad aan het Spaarne.

Foto rechts:
Op weg van Haarlem naar Utrecht trok een groote Duitsche troepenmacht door Amsterdam. Op den achtergrond de Munttoren in het hartje der stad.

De Duitsche troepen trekken de radiostad Hilversum binnen.

DE IJDELE WAAN

Oorspronkelijke novelle

DOOR ANDREA KOOMANS

In de zonnige zitkamer zat dokter Herbert Reynouts alleen aan de ontbijttafel en keek de ochtendpost door. Uit de serre stroomde 't juichende zonlicht over het gezellige, geelgebloemde tafellaken en strooide vrolijke glansplekjes over het blauwe servies. Een vaasje theerozen stond naast zijn bord — een attentie van zuster van Noordt natuurlijk, dacht hij, en fronste heel even zijn wenkbrauwen. Zij had wel eens meer zooiets — zoo'n onverwachte attentie, dacht hij een beetje geprikkeld. Hij hoopte maar, dat zij niet mee ging doen aan dien cultus van vereering, waaraan hij de laatste anderhalf jaar blootstond. . . . Weinig kans op trouwen — ze wist, dat hij er een hekel aan had, en ze was geen type, dat zich aan overdrijving schuldig maakte. . . .

Hij stond op en rekte zich een oogenblik uit in de prettige eenzaamheid van de kamer. Zijn oogen gleden langs de groote boekenkast, de enkele goede etsen aan den muur, den vleugel in den hoek, de vrolijke serre, vol bloeiende planten. Wat een gelukskind was hij eigenlijk, dat hij dit alles kon zien en genieten met het oog van den echten schoonheidszoeker, dacht hij voldaan. Wat miste een mensch veel, als hij niet de gave had, zich een omgeving vol harmonie te scheppen, waarin hij zich terug kon trekken, om zich aan zijn eigen liefhebberijen over te geven, als de menschen hem verveelden. . . . En vandaag verveelden zij hem al bijzonder — daar waren die misselijke briefjes weer de oorzaak van natuurlijk. . . .

Hij keek met een half-vermaakten, half-geïrriteerden blik naar de ontbijttafel, waar een viertal brieven naast opengesneden drukwerk achteloos was neergegoot. De spot in zijn oogen gaf hem opeens iets kwajongensachtigs, dat eigenlijk niet paste bij zijn vierkante, robuuste verschijning en de heerschezuchtige lijnen om zijn mond. Misschien was het dat, wat hem bij tijden voor sommige vrouwen onweerstaanbaar maakte. . . .

Juist toen hij zich omkeerde, werd er zacht op de deur getikt. En dadelijk daarop kwam zuster van Noordt binnen.

Het ideale type van een verpleegster, dacht Herbert, terwijl hij haar aanzag, zonder dat zijn oogen verrieden, dat zijn gedachten zich met haar bezighielden. Dat was zijn kracht — het verbergen van zijn gedachten — het *zwijgen* over een onderwerp, dat hem niet beviel, om te *praten* over een onderwerp, dat hem niet interesseerde. Veel menschen vonden hem een raadsel — maar soms had hij het gevoel, dat hij dat voor dit meisje met haar koele, verstandige oogen volstrekt niet was. Zij gaf je het idee, dat zij door je heen keek, en je zwakheden aanvaarde met de goedmoedige verontschuldiging van een moeder. Gek, dat hij zich bij haar altijd een kleinen jongen voelde. Toch niet onprettig — het was ten minste veilig, en beter dan een verliefdheid. Hier raakte je in ieder geval je hoofd niet bij kwijt — wat door de manipulaties van die malle briefjeschrijfters maar al te dikwijls gebeurde. Dan liep je een week of twee, drie als een halve dwaas rond, verbeeldde je, dat je verliefd was, en nu eindelijk het ware gevonden had. Tot er het een of ander gebeurde — een ruzietje om niets, een booze brief vol verwijten — of wel een nieuwe, ongewilde verovering, die je de oude snel deed vergeten.

Ze legde een schoone witte jas voor hem op een stoel en ging met rustige passen naar het aangrenzende kantoortje, toen de telefoon ging. Hij hoorde haar prettige stem, die kalm als altijd antwoordde, en terwijl hij de jas aantrok, kwam er opeens een kwa-jongensachtig verlangen over hem, die kalme rust van haar te verstoren door de een of andere opmerking, die haar opeens uit de plooi zou doen schieten. Ze kwam weer binnen en zei vriendelijk: „Het was mevrouw de Grave, die u vanmiddag zoudt onderzoeken. Zij krijgt vandaag onverwachts gasten en komt liever morgen. . . .”

Hij mompelde iets van „societijkwaaltjes” — „belachelijke inbeeldingen” — en bleef toen plotseling bij de tafel staan. Met één hand smet hij de

vier rose, gele en lila briefjes over de tafel, zoodat er een paar over het vloerkleed fladderden. . . .

„Mijn fan-mail!” zei hij spottend. „Vanmorgen waren het er maar vier, gisteren zeven. Ik ga zoo langzamerhand een filmster naar de kroon steken, vindt u niet? En hier hebt u een uitnoodiging van de vrouw van den gezant — de eenige, die u beantwoorden moogt.”

Ze bukte zich en raapte de gevallen briefjes op. Toen ze overeind kwam, was haar gezicht onbevogen als altijd.

„En de andere?” vroeg ze zakelijk.

„De andere gaan dezen weg.” Hij greep het heele stapeltje bijeen, scheurde het met vier rukken door en wierp het met een flinken zwaai in de prullenmand. De drukwerken gingen er achteraan.

„Wel,” zei ze, „dat is radicaal. Nu hebt u ten minste een opgeruimde tafel, en geen kans op een gebroken hart. Het is jammer, dat niet alle mannen zoo weinig last van ijdelheid hebben als u.”

Er twinkelden twee lichtjes in het donkere bruin van haar oogen. Stak zij den gek met hem? Wat wist zij van zijn ijdelheid? Strakker dan zijn bedoeling was, zei hij:

„Het is goed, zuster van Noordt. Hoeveel patiënten zijn er in de wachtkamer?”

„Drie — en 't is kwart over acht!” zei ze, even kalm als altijd.

Toen ze de kamer uitging, wist hij, dat hij haar in 't minst niet geïmponeerd had. Integendeel — hij voelde zich klein en belachelijk.

Het is niet goed voor een man, die uit een kleine plaats komt en altijd een harde werker is geweest, als hij op een morgen tot de ontdekking komt, dat hij plotseling tot een beroemdheid gepromoveerd is.

Zoo verging 't ook dr. Reynouts — een paar jaar voordien nog een vrijwel onbekend chirurg, zonder noemenswaardige vooruitzichten, tevreden met de kansen van 't oogenblik en den gestadigen, langzamen vooruitgang van een grootestadspraktijk, waar de specialisten elkaar als het ware verdrongen. Tot zijn groote kans kwam. . . .

Het was de vrouw van een bekenden minister, bij wie hij een zeer ernstige nier-operatie verricht had, die hem plotseling in het licht der beroemdheid had gezet. Het was een nog tamelijk jonge, min of meer geëxalteerde vrouw, met een artistieke inslag en een hobby voor alles wat bijzonder was. Zij vond hem „een interessant mensch” en praatte altijd over hem als „dien charmanten jongen dokter, die mijn leven gered heeft”. Zij bezorgde hem uitnoodigingen voor litteraire avondjes, die hij verfoeide, en voor muzikale soiréetjes, waar zijn gehoor gepijnigd werd. Maar hij wist, wat er van hem verwacht werd, en hij gehoorzaamde aan de wetten der samenleving en verscheen plichtmatig van tijd tot tijd — ernstig, zwijgzaam en stug — de wanhoop van flirtende jongedames en vriendelijke toeschietelijke mama's vol verwachting. Maar juist dat sfinx-achtige optreden had succes — niemand kon uit hem wijs worden, maar iedereen verbeeldde zich, dat zij een specialen kijk op zijn karakter had.

En voor de praktijk was het uitstekend. Het gaf hem een roep van ingetogenheid, die niet anders dan stimulerend op het aantal patiënten kon werken. Zijn middagspreekuur was altijd buitengewoon druk, en de telefonische afspraken, door zuster van Noordt punctueel genoteerd, namen het beetje vrijen tijd, dat hem na de dagelijksche operaties in het ziekenhuis nog overbleef, soms geheel in beslag. De enkele vrije uren besteedde hij aan de muziek — hij fantaseerde graag op den vleugel en had van zijn vader een zeer muzikalen aanleg geërfd. Het leven was goed — hij zag veel ellende, maar de harmonie in zijn eigen omgeving maakte, dat hij altijd weer zijn evenwicht vond. . . .

Maar de vrouwen — zij deden moeite genoeg, hem dat evenwicht te ontnemen. . . . Het ergste was, dat hij volkomen overtuigd was, dat zij hem niet zochten om hemzelf — dat hij voor haar slechts een brug vormde naar een stijging op de maatschappelijke ladder, en haar de kans leverde, „iets” te worden. „De vrouw

van den bekenden chirurg dr. Reynouts — jawel. . . .” Nu, hij zou haar de kans niet geven — nog liever bleef hij zijn leven lang ongetrouwd. Had hij het zoo dan niet goed? En hoe kon je ooit precies constateeren, waar een vrouw iets werkelijk meende, en waar er een zekere berekening school?

Het was twee dagen later en het middagspreekuur was bijna afgelopen. Zuster van Noordt zat in het kleine kantoortje en schreef plichtmatig rekeningen. Maar zij zag er vermoeid en bleek uit, en af en toe liet zij de pen rusten en steunde het hoofd in haar linkerhand. Zij gevoelde zich de laatste dagen telkens duizelig en onpasselijk, zonder dat zij een bepaalde oorzaak voor die verschijnselen kon vinden. Maar de pogingen, die zij aanwendde, om gewoon haar werk te doen, maakten, dat zij zich overspannen en prikkelbaar voelde, en neiging had, nu en dan een deuntje te gaan huilen. Misschien kwam het alleen maar door de warmte — misschien was zij een beetje overwerkt. . . .

Haar moeder had er dien morgen op aangedrongen, dat zij in bed zou blijven, maar zij had er niet van willen hooren. Het liep tegen het einde van het kwartaal en zij moest zorgen, dat de rekeningen op tijd de deur uitkwamen. Bovendien zou de dokter over een week of drie met vacantie gaan — dan was zijzelf immers ook vrij, en dan kwam alles wel weer goed. . . . had zij gezegd.

Uit de spreekkamer klonken opgewonden stemmen tot haar door — zij hoorde de stem van den dokter — hard, onverbiddelijk, zooals hij soms kon zijn — en daar tusschen door een meisjesstem, zachtjes, smeekend bijna, met een verzoenende intonatie. Haar voorhoofd trok in rimpels — dat was natuurlijk Dolly van Eest weer — dat dwaze kind. Nu al maanden lang belde zij bijna dagelijks op, stuurde bloemen bij iedere gelegenheid die daar maar eenige aanleiding toe gaf, en verveelde den dokter door een even spontane als hinderlijke aanbidding. Zij was nog maar nauwelijks achttien, en had, na een knie-operatie, die noodzakelijk was door een val op de tennisbaan, een hevige affectie voor dr. Reynouts opgevat.

Een pijnlijk glimlachje trok over haar gezicht — het was niet prettig, te constateeren, hoe weinig besef van eigenwaarde sommige vrouwen hadden. Je begreep niet. . . .

Op dat oogenblik werd de deur, die naar de spreekkamer leidde, opengeworpen. Dr. Reynouts stond in de deuropening. Zijn gezicht stond strak, bijna wreed; de oogen hadden dien koelen, blauwen glans, dien zij kende. Hij sloot zich dan af voor de buitenwereld — er was een muur van graniet om hem heen, die niemand toegang verleende. . . .

Uit de kamer klonk het gedempt snikken van een meisje. Zuster van Noordt stond half op. „Kan ik misschien helpen, dokter?” Haar stem bleef effen, maar in haar oogen lichtte het gevaarlijk. Hij zag het niet en kwam verder de kamer in, met zijn handen leunend op het blad van haar schrijfbureau.

„Ja, u kunt iets doen. Bel een taxi op, en laat jufvrouw van Eest naar huis brengen. En geef haar iets kalmeerends.”

Nog voor hij was uitgesproken, liep zij hem voorbij naar de spreekkamer. In een fauteuil bij het raam zat een klein, geknakt figuurtje en snikte hartverscheurend. Naast haar op den grond lag haar hoed, en achteloos verspreid over het donkerroode tapijt een aantal prachtige witte anjers, als door een woevende hand neergesmeten.

Zuster van Noordt legde haar arm om de schouders van het meisje, nadat zij het coquette zwarte hoedje van den grond had opgenomen. Er scheen een bijna magnetische kracht van haar uit te gaan, Dolly's gebogen rug rechte zich en haar betraande oogen keken om hulp zoekend in die van de verpleegster, die haar zachtjes de kamer uitleidde. Dr. Reynouts was nergens te zien.

Tien minuten later reed een taxi weg, waarin een geheel gerestaureerde Dolly voorzichtig haar neus poederde en critisch in haar spiegelte de roode randjes om haar oogen bekeek. Welbeschouwd was het een echt romantische ervaring geweest, door dr. Reynouts afgesnauwd en de deur uitgezet te worden. Maar zij was toch wel een beetje bang voor hem geweest en zij zou het niet meer wagen, hem op te belen. Bovendien — hij was eigenlijk al een oudere man, minstens tweeëndertig — en er waren massa's aardige jongens in de tennisclub en op de dansles. . . . Een tijdlang had zij met dr. Reynouts gedweept — hij was zoo interessant. Maar nu was het over — hij was eigenlijk een brunt. . . . Stel je voor, dat je met zoo iemand trouwde — hij sloot je misschien op in

een kast, als je iets deed, wat hem niet beviel. . .

Zuster van Noordt ging de spreekkamer binnen en liep zonder op te zien naar de bloemen, die op den grond verspreid lagen. Zij bukte zich en nam ze met voorzichtige vingers op — zij hield dolveel van bloemen en het deed haar pijn ze hier zoo achteloos vergeten te zien liggen. Toen zij zich oprichtte, keek zij in de oogen van dr. Reynouts. Hij was uit de zitkamer onhoorbaar binnengekomen en keek nu op haar neer.

„Zoo — liefdewerk, zie ik.” Hij zei het smalend, maar om zijn mond lag een pijnlijke trek. „U doet uw roeping van zorgzame verpleegster alle eer aan, zuster. Maar bespaart u me in het vervolg dergelijke scènes — ik doe een dringend beroep op u, om met bloemen gewapende dames te allen tijde den toegang tot mijn spreekkamer te ontzeggen. Ik word gek van die aanbidding. . .”

Ze stond op uit haar geknielde houding en stond voor hem — een ernstig, slank meisje met een bleek, wat vertrokken gezichtje en donkere, onbevreesde oogen. De bloemen lagen wat verfromfaaid in haar arm, maar er was iets van trots in haar houding, dat hem imponeerde.

„Het is uw eigen schuld. U hebt juffrouw van Eest in het begin aangemoedigd, u stond haar toe, thee te blijven drinken, als het spreekuur afgelopen was. U leende haar boeken en u droeg verzen voor. U hebt haar ook die compositie van u voorgespeeld, waar u zelf zoo verrukt over was. Geen wonder, dat haar dom hoofdje op hol raakte en zij meer van u verwachtte. . .”

Hij stak de handen in de zakken en keerde zich naar het raam. „Ik heb haar nooit reden gegeven, meer te verwachten,” zei hij. „En zij is nog maar een kind. . .”

„Ja, een dom, onnadenkend, oppervlakkig kind — gelukkig maar! Maar als zij nu eens een fijngevoelige jonge vrouw met een warm hart was geweest, wier eenige bedoeling het was, u gelukkig te maken. . . zoudt u dan ook met haar gevoelens gespeeld hebben?”

Hij keerde zich met een plotseligen ruk naar haar om.

„Zulke vrouwen bestaan niet — nu speelt uw verbeelding u heusch parten, zuster van Noordt. U leest misschien wel eens aardige romannetjes, waarin onbaatzuchtige vrouwen de grootste ontberingen verdragen voor den man harer keuze — maar de praktijk heeft mij geleerd, dat achter iederen schijnbaar argeloozen vrouwenblik een berekenende ziel huist. Geen vrouw geeft iets voor niets — zij willen altijd het kostbaarste hebben. Zij eischen je heelemaal op, naar lichaam en ziel, en dan liefst nog je geld en je naam er bij. En wat krijg je er voor terug? Een zorgvuldig bijgeschilderde modedop, die over japonnen leutert en je werk griezelig vindt. En dacht u, dat ik in die val liep? Dank u. . .”

Ze was ondanks zichzelf uit het veld geslagen. Het was of hij haar opeens een wonde had blootgelegd, waarvan zij geen flauw vermoeden had gehad. Zij zag, hoe hij bij het raam stond en een sigaret opstak — maar zij zag ook, dat zijn handen beefden, en zij wist, dat hij haar nu niet aan wilde zien. Een man legt niet gemakkelijk zijn ziel bloot — het kost hem iets van zijn zelfrespect. . .

„U bent een cynicus, dokter, en u verwerpt alles wat mooi en goed is in het leven met één slag. Ik geef toe, dat er vrouwen zijn, zooals u bedoelt, maar er zijn ook massa's goede vrouwen, die alles zouden opofferen, om een man gelukkig te maken. Als u op een tentoonstelling zes slechte schilderijen aantreft tusschen dertig goede, zegt u ook niet, dat de tentoonstelling een fiasco is. . .”

Hij keek haar een beetje medelijdend aan. Ze zag opeens, dat zijn oogen soms iets tragisch konden hebben, als van een jongen die pijn heeft, maar het niemand zeggen wil.

„De vergelijking is niet kwaad.” Om zijn mond trok iets spottends. „Alleen moet u de verhoudingen juist omkeeren — dan hebt u mijn visie op de kwestie. En dan nog is de diagnose onzeker — en somtijds gevaarlijk. . . Als u mij noodig hebt — ik ben tot vijf uur in de kliniek. . .”

Toen hij de kamer uitging, wist ze, dat zij ditmaal verslagen was.

Er gingen een paar dagen voorbij, waarin er niets bijzonders gebeurde. Maar hun verhouding was na dit gesprek gewijzigd — er was iets vijandigs in gekomen, dat het samenzijn tot een pijnlijke kwestie maakte. Zij had het gevoel, dat hij niet rechtvaardig was, en de kwestie van één kant bekeek, en zij snakte er naar, hem dat te zeggen. Wist hij dan niet, dat het leven aan een doktersvrouw eischen stelde

als aan weinig anderen? Zag hij in zijn grenzenlooze ijdelheid alleen de voordeelen, verbonden aan een dergelijk huwelijk, maar niet de ontzaglijke nadeelen, die óók aanvaard moesten worden?

En op een avond kwam de uitbarsting. Zij had, hoewel zij zich nog steeds ziek gevoelde, wat extra-correspondentie voor hem verricht, omdat hij binnenkort naar een medisch congres moest en daarover nog enkele gegevens moest verzamelen. Toen zij het kantoor wilde verlaten, kwam hij juist binnen, onberispelijk in smoking.

Hij lachte spottend. „Hedenavond kermis der ijdelheid — diner bij den gezant met een bridge-drive ten bate van het Roode Kruis toe. Niets voor u, zuster!”

Ze schikte zedig haar sluier.

„Wat de ijdelheid betreft — het schijnt me toe, dat u daar in goed gezelschap is. . .” ketste ze terug.

Hij werd heel bleek. Ze zag, hoe zijn kaakspieren werkten om zich te beheerschen, en ze begreep, dat de slag doel getroffen had. Het vervulde haar met een vreemde verslagenheid — maar tegelijk met een gevoel van woede. Hij zag er uit, of hij haar kon slaan, en ze wilde hem in ieder geval vóór zijn.

„Ik geloof,” zei ze mat, „dat onze samenwerking den laatsten tijd veel te wenschen overliet. Het lijkt me beter, dat u de volgende maand een andere assistente zoekt. . .”

Hij boog, onberispelijk, en hield met een correct gebaar de deur voor haar open.

„Uitstekend, zuster van Noordt!” zei hij. „Daar zullen wij dan werk van maken. . .”

Den volgende morgen, nog voor half acht, maakte de telefoonbel hem wakker. Slaapdrongen greep hij den hoorn en noemde zijn naam. En toen luisterde hij met gemengde gevoelens naar het bericht van de andere zijde.

Het was dokter Veldman, een huisarts, die hem meermalen zijn patiënten stuurde. De stem van den ouderen man klonk gejaagd.

„Luister eens, Reynouts — ik was zooveel bij dat assistentje van je, zuster van Noordt. Heeft me daar een aanval van appendicitis, waar ze blijkbaar al dagenlang mee rondgelopen heeft. Ik vrees voor complicaties, meen zelfs een begin van peritonitis te constateeren. . . En dat voor een verpleegster — ze moet natuurlijk al lang een flinke verhooging gehad hebben, zonder er op te letten. Kun je dadelijk komen voor een consult?”

„Dadelijk?” Hij aarzelde — het morgensprekuur — er zou niemand zijn, om den patiënten te woord te staan. En gisteren had zij haar ontslag genomen. . . Wat moest hij doen?

Het was de vraag, of zij onder deze omstandigheden zijn hulp wenschte. . . Zij was bepaald vijandig tegen hem geweest.

„Kijk eens, Veldman,” zijn stem klonk schor, „ik zal je maar precies de waarheid zeggen. Zuster van Noordt en ik hadden een conflict, en het eindigde er mee, dat zij tegen 1 Augustus heeft opgezegd. Het wemelt hier in de stad van de specialisten, en onder deze omstandigheden voel ik mij niet geroepen, mijn hulp op te dringen.”

„Stel je niet aan!” De stem van dr. Veldman klonk geërgerd. „Het is hier een kwestie van beleefdheid, en er zou over gepraat worden, als jij weigerde, dat meisje te behandelen. Bovendien, ze heeft zelf naar je gevraagd. . .”

Even was het stil — dr. Veldman wachtte in spanning. Het zou een gevaarlijke operatie worden, nu die complicaties er bij gekomen waren en hij stelde een groot vertrouwen in Reynouts' bekwaamheid. Eindelijk kwam er antwoord — kort maar toestemmend:

„Goed, ik zal komen. . .”

Veertien dagen waren voorbijgegaan — dagen van spanning, die gelukkig alles ten goede hadden doen keeren. De operatie was geslaagd, al was het op het randje af geweest, omdat de infectie reeds een uitgebreiden vorm had aangenomen. Nu lag zuster van Noordt, wat magerder dan anders, maar met een tevreden gezichtje, in een van de keurige bedden van het kleine klassezaaltje, dat als kamer vier betiteld werd. Zij was blij, dat alles achter den rug was, nu zou zij zich weer gezond en sterk gaan gevoelen, en haar werk weer kunnen aanvaarden. Zij zou een nieuwe betrekking moeten gaan zoeken — een schaduw trok over haar gezicht. . .

In zijn spreekkamer in het oude huis aan de gracht maakte dr. Reynouts zich gereed om naar het ziekenhuis te rijden. Toen hij zijn witte jas in het kantoortje ophing, herinnerde hij zich, dat zuster van

Noordt hem gevraagd had, een boekje voor haar mee te brengen, dat in een van de laden van haar bureau lag. Het was een verzenbundel en hij vond het spoedig. Voorin stond haar naam, en hij las dien hardop: Delia van Noordt. . .

Gedachteloos bladerde hij verder — hij had altijd van verzen gehouden — ze gaven je dikwijls rust, als de realiteit tot een marteling werd.

Stil stond hij voor het raam en staarde naar het stadsgewoel, het bundeltje in zijn slap-neerhangende hand. Daarbuiten ging alles zijn gewonen gang — in zijn ziel was iets veranderd. Hoe onbelangrijk was een mensch — hoe klein, en toch, hoe machtig, met zijn gedachten, die tot aan de sterren konden reiken. . .

Zij wist dit, dat meisje, dat hem drie jaar ter zijde had gestaan, zorgzaam en vol plichtsgevoel, weinig vragend voor zichzelf. Zij had doorgelopen, dagenlang, koortsig en ziek, en hij had er niets van gemerkt. „Er was nog zooveel te doen, eer dokter met vacantie ging.” Dat had zij tegen Veldman gezegd, niet tegen hem. . . anders had hij er misschien wéér een truc achter gezocht.

Delia heette zij — wonderlijk, om aan haar te denken met dien naam. Zij was zoo lief — hoe had zij Dolly beschermend meegenomen, toen die zich zoo had aangesteld. En eerlijk was ze ook, ze had hem de waarheid gezegd, ook al had het haar baantje moeten kosten. . . Hoe had hij ooit zoo blind kunnen zijn? Wat moest hij doen, om den weg te vinden, die hen tot elkander bracht?

Delia van Noordt meende te droomen, toen dr. Reynouts dien middag het kleine zaaltje binnenkwam, met een uitdrukking op zijn gezicht, die zij nooit eerder had gezien. De twee andere bedden waren leeg en zij verveelde zich danig, want zij had alles wat leesbaar was al heelemaal uitgespeld.

Hij kwam binnen in zijn witte jas — er lagen nog drie andere patiënten van hem in hetzelfde ziekenhuis, en hij had weinig tijd. Zijn bewegingen waren gehaast, maar zijn gezicht was zoo open en ontspannen, als zij het nooit eerder gezien had. Ze ging over-eind in bed zitten en keek hem vragend aan.

„Wat is er met u gebeurd?” zei ze. „U ziet er uit of u — ja — of u een engel gezien hebt, en er nog vol van bent. . .”

Hij ging op den rand van haar bed zitten, en hield allebei haar handen vast. Zijn oogen zochten de hare met dien dwingenden gloed, dien zij zoo goed kende.

„Je hebt het bijna geraden,” zei hij. „Je bent warm, zooals wij dat als kinderen noemden, als je een weggestopt voorwerp bijna gevonden had. Met mij is het vandaag een dergelijk geval. . .”

Ze voelde zich verlegen worden onder zijn woorden en trachtte een onverschillig onderwerp aan te roeren. . .

„Hebt u — hebt u al voor een nieuwe assistente gezorgd, dokter?” vroeg ze. „Ik zal den eersten tijd nog wel niet veel waard zijn en u kunt beter ineens een ander nemen. . . Want terugkomen is de moeite niet. . .”

„Neen,” zei hij. „terugkomen zal je niet meer. En ik heb nu een voorloopige hulp — groot, en beenig, met rokken tot op den grond. Ze draagt een bril en praat door haar neus. Maar zij voelt ten minste geen neiging, om mij op te voeden, en verwijt mij niet, dat ik een ijdele kwast ben. . .”

Haar oogen vulden zich met tranen. „O, maar ik bedoelde niet. . .” fluisterde zij.

„Stil,” zei hij, „laat mij uitspreken. Ik was ijdel — ten minste, ik begon het te worden. Overigens is ijdelheid een eigenschap die het laatst sterft in den mensch. Ik heb vrouwen hun neus zien poederen en hun haar zien schikken, vlak voor zij voor een ernstige operatie werden weggebracht. Ongeloofelijk. En ik ben niet beter dan de rest — ik méende het alleen te zijn. En dat was het toppunt van ijdelheid.”

„Maar,” zei ze hulpeloos, „ik begrijp niet. . .”

„Wat dat er allemaal mee te maken heeft? Dat zal ik je zeggen. Ik blijf hier niet langer, de heele zaak verveelt mij, en ik ben niet voor modedokter in de wieg gelegd. Ik kan een aanstelling krijgen in een groot gemeenteziekenhuis. Het zal hard werken zijn, vooral in het begin, en het salaris is niet overmatig hoog. Maar als jij mee wilt gaan, geloof ik, dat we het samen tot een succes kunnen maken. . . Wil je het. . .?”

Haar oogen zagen hem angstig aan. „Als — als uw assistente?” stamelde zij.

„Neen,” zei hij, „als mijn vrouw, mijn eigen vrouw. Is dat niet genoeg?”

En dat het genoeg was, bewees zij hem, toen zij zwijgend haar hoofd aan zijn schouder verborg.

Met belangstelling lezen de bewoners van de hoofdstad de aangeplakte verordeningen van den Duitschen militairen bevelhebber.

Op de A.N.W.B.-borden in Den Haag worden Deutsche aanwijzingen aangebracht.

HET LEVEN GAAT ZIJN GANG

*Een serie actueele tafereeltjes
uit Nederland*

In Hilversum zijn, zooals ook in de meeste plaatsen van ons land, de scholen weer geopend.
De leerlingen bij het verlaten van het schoolgebouw.

Een gelukkige tijd na dagen vol spanning: onze jongen leeft.

Als vanouds wordt weer de wasch gehaald en gebracht.

Een Duitsche soldaat in gesprek op 't Scheveningsche strand.

De bekende snelteekenaar op den Dam in de hoofdstad zet tot genoegen van de toeschouwers zijn werk voort.

Spoedig vertrokken uit Amsterdam weer de IJsselmeerbooten naar de noordelijke provinciën, waardoor op de De Ruyterkade het oude beeld van bedrijvigheid werd hersteld.

Officieren van het bezettingsleger toonen op de wereldberoemde Alkmaarsche kaasmarkt hun belangstelling voor het Holland-sche product.

Op de cafeterrassen nemen Duitsche officieren rustig aan 't openbare-leven deel.

HET DORADO

door H. van Halem

De lange weg, diep gespoord door de wielen van den ossenwagen, trok 'n rechte, grauwe streep tusschen de groene maïsvelden. Hij begon bij de kopjes en liep dood bij de Molenplaats, het groote witte boerenhuis met een ruim erf en flinke schuren, waarlangs zich een klaterend beekje kronkelde.

Het was laat in den avond, toen Gerard Vermeulen dien weg afliep. Zich voortsleepte is misschien beter gezegd. Want hij was moe, zijn knieën knikten onder het gaan en zijn voeten wogen loodzwaar. Er brandde geen licht meer op de plaats, maar het boerenhuis en de schuren en stallen teekenden zich duidelijk tegen den Zuid-Afrikaanschen sterrenhemel af.

Gerard wandelde op de eerste de beste schuur toe, die hij nabij kwam. Onverschillig voor het gerucht, dat hij maakte, opende hij de deur. De ruimte daarbinnen stroomde vol met een schemerig licht en steun zoekend aan den wand, snoof hij diep de vreemde geuren op, die zijn neus prikkelden. Het was een hooischuur, waarheen zijn vermoeide voeten den weg gevonden hadden. Slechts vaag drong die ontdekking tot zijn bewustzijn door. Hij was doodop en zelfs niet eens meer in staat helder na te denken.

Werktuiglijk sloot hij de deur weer. Het bundeltje kleeren, dat hij onder zijn arm droeg, wierp hij op den grond en hij strekte zich in 't hooi uit. Ergens in de verte baste een waakhond en achter een der wanden van de schuur hoorde hij het zware gerammel van een ijzeren ketting. Het was het laatste gehuid, waarvan hij zich rekenschap wist te geven. Het volgende oogenblik vielen zijn oogleden dicht, loodzwaar, zijn mond ging half open en zoo bleef hij liggen. En weldra verried zijn diepe, geregelde ademhaling, dat hij ingeslapen was.

*

N'nango, de zwarte knecht van de Molenplaats, strompelde in den vroegen morgen met ongewoon veel haast de groote keuken van het boerenhuis binnen. Janni Does, frisch en monter als de jonge dag zelf, was juist bezig de thee-kroezes van haar zwart werkvolk vol te schenken.

„Missie, er is een blanke in de schuur. . . .”

Janni ging bedaad door met haar werk. Het gebeurde wel vaker, dat een blanke 's nachts zijn toevlucht zocht in de schuren of stallen van de Molenplaats. Het waren meest zwerfers, die de goudvelden den rug hadden toegekeerd, om elders hun geluk te beproeven.

Een kwartier later stak zij het erf over naar de hooischuur. Een jonge vrouwenstem en een hand aan zijn schouder wekten Gerard uit zijn droomloozen slaap. „Hé, vriend, word eens wakker. . . .”

Het was helder dag. Knipperend met zijn oogen kwam Gerard tot zichzelf en sprong overeind. Voor hem stond een jonge vrouw van zijn eigen leeftijd. In haar licht gebronsd gelaat blikten hem een paar heldere grijze oogen tegen, met een onderzoekende uitdrukking, die hem verlegen maakte.

„Wie ben je?” vroeg ze.

„Een Hollander, juffrouw,” antwoordde hij. „Een Hollander, Gerard Vermeulen. Ik hoop dat u me niet kwalijk neemt, dat ik hier. . . .”

Janni liet hem niet uitspreken. De onderzoekende blik in haar oogen had plaats gemaakt voor een glimlach. „Een Hollander? Die zien we hier niet zooveel. Goed geslapen?”

De prettige klank van haar stem gaf hem zijn zelfvertrouwen terug. „Heerlijk,” zei hij met een lach. „Ik was doodmoe. Ik kwam van Krugersdorp en ben op weg naar de diamantvelden van Kimberley. Gisteravond kon ik echter niet meer. Ik zag hier licht branden en daar ben ik op af gegaan. Maar onderweg ging het uit en ik zag geen mensch. Toen ben ik hier maar neergevallen.”

Hij zag den onderzoekenden blik in de oogen van de jonge vrouw plaats maken voor 'n uitdrukking van vriendelijk begrip. „De rest kun je me straks wel vertellen, als je 't noodig vindt,” hernam zij. „Kom mee, dan kun je ontbijten. Weet je waar je bent?”

„Ik heb er geen flauw benul van,” bekende hij glimlachend. „Ergens voorbij Potchefstroom, maar waar precies. . . .?”

„Dit heet de Molenplaats,” kreeg hij te hooren. „Mijn naam is Janni Does. Nu begrijp ik waarom de waakhond vannacht aansloeg. Ik dacht dat het een zwarte was, die over het erf dwaalde. Je zult honger hebben, als je zoover geloopt hebt. . . .”

Haar toon was vriendelijk, maar gedecideerd. Als van iemand die gewend is zelf te beslissen, dacht hij. Zij ging hem voor naar buiten, den helderen dag in, en hinkend, de pijn aan zijn voet verbijtend, volgde hij haar. Buiten zag hij dat het huis, waarvan het licht hem had aangelokt, een paar honderd meter opzij van de schuur stond. Onder het breede afdak naast de schuur stonden een paar plumpe ossen, aan hun plaatsen geketend door een ijzeren ketting. Traag wendden zij hun breede koppen opzij, toen hij passeerde en staarden hem met hun lodderoogen slaperig aan.

De groote plaats koesterde zich in de vroege morgenzon. Een paar zwarten liep af en aan om water aan te sleepen van de beek, die zich ruizelend van de glooiing der kopjes in het verschiët door de laagte slingerde in grillige bochten. Om het witgepleisterde huis bloeiden bloemen, in groote verscheidenheid van soort en veelheid van kleuren. Het was een boerenplaats als honderden andere in Zuid-Afrika. Eenzaam, maar vriendelijk gelegen, uitgestrekt en vruchtbaar. Zoover het oog reikte, ontdekte hij groene maïsvelden.

Het gulle onthaal verbaasde hem geenszins. De laatste weken had hij de gastvrijheid van de Afrikaansche boeren al meermalen ondervonden. Alleen verwonderde het hem, dat hij hier door een vrouw was geweekt.

Een half uur later had hij zich aan de beek gebaad en geschoren, zijn gewonde voeten verzorgd en zijn kleeuren gereinigd van hooipluizen. Hij was weer toonbaar, opgefrist en vol goeden moed. En alleen zijn pijnlijke spieren en voeten herinnerden hem nog aan de vermoeiende zwerftochten van de laatste weken.

*

Het was een koninklijk ontbijt, dat hij zich even later voorgezet zag. Brood, vleesch, kaas, eieren en vruchten. De gedekte tafel deed hem watertanden; sinds den vorigen middag had hij niet meer gegeten. Janni zat tegenover hem. De verlegenheid, die hem beving toen hij bespeurde dat zij slechts alleen waren, ontging Janni niet. Er ontging slechts zelden iets aan de grijze oogen.

„Ja, ik woon hier alleen,” zei ze, met een ondertoon van droefheid in haar stem. „Mijn moeder is al lang dood: mijn vader stierf met de Kerstdagen. Sindsdien beredder ik alles alleen. Broers of zusters heb ik niet. Ik heb de plaats al eens kunnen verkoopen, maar ik wil er toch niet af. Ik ben aan den grond gehecht, dien mijn overgrootvader al bebouwde, begrijp je?”

„U moet zich anders wel erg eenzaam voelen,” merkte hij vriendelijk op.

„Och neen, toch niet. Ik heb het te druk, om me eenzaam te voelen. Alleen Zondags zou ik me vervelen. Maar dan ga ik naar Potchefstroom, waar mijn vaders vrienden wonen.”

Terwijl zij sprak, animeerde zij hem toe te tasten en langzamerhand overwon hij het beschamende gevoel, niets beters dan een zwerfende bedelaar te zijn, die geen ander onderdak het zijne kon noemen dan een schuur, waarin een medelijdende boer of boerin hem toestond te slapen. Zijn zelfvertrouwen keerde terug. Na vele maanden van teleurstellingen, die zijn zelfrespect een diepen knauw hadden gegeven, voelde Gerard zich plotseling weer iemand. „Meneer” Vermeulen uit Holland, drie jaar geleden naar Afrika gekomen als assistent van een kleine onderneming, na het faillissement van zijn principaal aan lager wal geraakt en eindelijk afgezakt naar de geleerden gelukzoekers, die, door de goudkoorts be-

vangen, slechts met wat verbleekte herinneringen aan hun geboortegrond in hun mars, dag en nacht droomden van een keer van de fortuin, die plotseling al hun stoute verwachtingen zal verwezenlijken. . . .

Terwijl hij at, bleef Janni hem ongemerkt gadeslaan. Zij kende dit soort avonturiers. Zij zwierven van plaats tot plaats, bleven hier en daar een week toeven om een paar pond te verdienen en werden dan door hun rusteloozen aard weer aangetrokken tot de goud- en diamantvelden. Anders was het haar gewoonte niet hen aan tafel te nooden, al liet zij ze nooit zonder maaltijd vertrekken. Maar dit was een Hollander, iemand van den stam, met wien zij nog nooit van zoo nabij had kennis gemaakt en daarenboven had hij iets in z'n nog jeugdig voorkomen, dat haar vertrouwen inboezemde. Dit mannengezicht droeg wel het stempel van geleden ontberingen, maar nog niet de sporen van de ondeugden, die de lichtzinnige levenswijze van dit slag gelukszoekers gewoonlijk typeerden.

„Zonder werk?” vroeg ze.

Gerard knikte en vertelde van zijn teleurstellingen. Niet bitter, maar terneergeslagen. Hij besloot zijn woorden met een lichten zucht, die duidelijk iets van de moedeloosheid verried, die zich de laatste maanden van hem meester was begonnen te maken.

„Het goud vind je bijna nooit, waar je zoekt,” merkte zij op, toen hij uitgesproken was.

„Waar vind je het dan wel?” vroeg hij schertsend.

„Overal waar je het niet zoekt,” zei ze ernstig. „Daar waar je het met harden arbeid verdient. . . .”

Gerard begreep haar heel goed. Het had een terechtwijzing kunnen zijn, maar het klonk veeleer als een welgemeende waarschuwing. Terstond daarop liet hij dit onderwerp echter varen. „Was je van plan vandaag nog verder te gaan? Ik vrees dat je niet ver zult komen met die gewonde voeten. Je moet maar een paar dagen blijven. De plaats is groot genoeg en je loopt dus niemand in den weg. En een kostganger meer telt niet op zooveel monden. . . .”

Als hem op een andere plaats zoo'n gastvrij aanbod was gedaan, dan zou hij onmiddellijk en dankbaar hebben toegestemd. Maar nu het kwam van een vrouw, en van een jonge, knappe vrouw, lag hem een beleefde weigering op de lippen. Zoo vernederend kwam hem zijn positie plotseling voor. Maar op het laatste oogenblik hield hij zijn woorden in. De grijze oogen tegenover hem staarden hem zoo aanmoedigend aan, dat hij vreesde haar te zullen kwetsen met een weigering.

Onzekeer stemde hij toe, maar toen hij een half uur later naar zijn kwartier terug hinkte, floot hij een vroolijk wijse.

*

Dien avond, na het avondmaal, noodigde Janni haar zwerfenden gast naast zich op de bank voor het huis. In het wazige verschiët voor hen blauwden de bergen en de bloemen voor het huis vervulden de lucht met bekende geuren uit Holland. Het menschelek rumoer was verstomd op de plaats en de pastorale vrede werd door het klaterend lied van de beek nog geaccentueerd.

Janni vroeg naar Holland, naar de levenswijze der boeren en van de menschen in de stad. Eerst nog wat onwennig in deze nieuwe situatie, maar spoedig weer geheel op zijn gemak, bevredigde Gerard haar nieuwsgierigheid. Het was al laat, toen zij afscheid namen.

Morgen vertrek ik naar Kimberley, nam hij zich voor, toen hij ging slapen. Maar toen het morgen geworden was kon hij Janni's vriendelijken aandrang om eerst geheel tot rust te komen niet lang weerstaan.

Het grootste deel van den dag zwierf hij op de plaats en in den omtrek rond, maar om zich niet den schijn te geven, dat hij haar zijn gezelschap wilde opdringen, bleef hij Janni zorgvuldig uit den weg.

Dien avond zaten zij opnieuw naast elkander op de bank. Hij vertelde — meest van zijn teleurgestelde verwachtingen en van de hoop, die hij ondanks alles bleef koesteren. Zijn horizont bleef voorloopig nog begrensd door de goud- en diamantvelden, het dorado van alle gelukzoekers, die droomden van een snel en gemakkelijk gewonnen fortuin. Janni zweeg echter op dergelijke onthoezingen. Zij hoorde hem liever niet over dit onderwerp uitweiden, maar als hij sprak over zijn jeugd, zijn ouderlijk huis, of van zijn vader, die nog leefde, dan toonde zij terstond een levendige belangstelling.

Janni Does gaf er zich deze dagen rekenschap van, dat er een vreemde verandering in haar had plaats

gegrepen. Voor het eerst in haar leven begon zij zich eenzaam te voelen. Vroeger had zij inderdaad nooit geweten, dat zij zoo alleen was. De plaats gaf haar handenvol werk en meer dan één flinke boerenzoon van Potchefstroom, Klerksdorp en Krugersdorp had er al eens den weg heen gevonden met groote plannen. Het waren allemaal vrienden, goede vrienden zelfs, wier vriendschap zij niet graag zou hebben willen missen. Maar zoodra zij op die ééne gewichtige vraag aanstuurden, had zij haar hart koud voelen worden, en zich voor hen teruggetrokken.

„Ze draagt haar hoofd te hoog,” zeiden de jonge boeren uit den omtrek teleurgesteld en met haar vriendelijk, maar vastberaden „neen” had zij reeds menig een van zich vervreemd, die het goed met haar meende. Het had haar bedroefd, maar zij was er niet door verleid haar gevoelens geweld aan te doen. Misschien zou de rechte Jozef ééns komen en als hij niet kwam, dan zou zij hem ook niet missen. Met behulp van haar zwarten kon zij ook zichzelf redden en geen boer uit den omtrek zou ook maar iets vinden in den gang van zaken op de plaats, dat te verbeteren viel. . . .

Janni was dus tevreden geweest met den toestand, zooals deze was. Maar sinds eenige dagen verbeelde zij zich, dat zij te kort kwam aan het leven. Zij was alleen en werd oud, al vond zij zelf dat haar gezicht nog weinig van de frischheid en aantrekkelijkheid van haar eerste jeugd had ingeboet. Maar zij vóelde zich oud en dat weet zij alleen aan haar eenzaamheid.

Er verstreken tien dagen en negen ervan vergingen als in een droom, dien zij zich geen van beiden goed bewust waren. Gerard's wonden waren allang geheeld en er was geen enkele reden meer, waarom hij nog langer van haar gastvrijheid gebruik zou maken. Maar toch dacht hij nog niet aan heengaan, ofschoon Kimberley hem nog altijd bleef aantrekken. Eindelijk echter, op een avond, gaf hij zich rekenschap van zijn scheeve positie op de plaats.

N'nango vergezelde hem met een lantaarn naar de schuur, waar allang een behoorlijk bed gespreid stond.

„Missie moest u maar een slaapkamer geven,” grijnsde de Kaffer zonder de minste aanleiding. „Zij heeft er genoeg en een schuur is maar net goed genoeg voor zwart volk. . . .”

Die goedmoedige opmerking rukte plotseling een blinddoek voor zijn oogen weg. Voor het eerst zag hij zijn onmogelijke positie helder in. Hij maakte schromelijk misbruik van de hem geboden gastvrijheid. Janni was natuurlijk te beleefd om het hem te laten merken, maar heimelijk moest zij hem verachten om een vrijpostigheid, die alle grenzen te buiten ging. . . .

Het bloed steeg hem naar zijn hoofd en zóó bruusk, dat N'nango erverschrikt van opkeek, beet hij hem toe: „Je bent dwaas, man! Morgen vroeg vertrek ik. . . .”

En met dit stellige voornemen sloot hij dien avond zijn oogen. Kimberley, met zijn rijke diamantvelden en sprookjesachtige verhalen van plotseling verworven fortuinen, verscheen hem weer opnieuw uit den mist van onbekende verten.

Maar dien nacht gebeurde er iets, dat zijn oorspronkelijke plannen geheel in de war stuurde.

In het holst van den nacht werd hij gewekt door het kreunen van een mensch buiten de schuur. Verschrikt stond hij op en trad met de lantaarn naar buiten. Daar deinsde hij plotseling terug; bijna zou hij gestruikeld zijn over het lichaam van een man. Het was een neger, potsierlijk uitgedost met een witte tropenpantalon en een oude kapiteinstuniek van de handelsmarine.

Aan die kleeding herkende hij een marskramer, die langs de kafferkralen leude met goedkope sieraden. Blijkbaar had hij een onderdak willen zoeken in de schuur, maar was hij te zwak geweest, om de deur nog te kunnen bereiken. Het gelaat van den man was overdekt met wondjes, hij klappertandde van de koorts en zijn oogen stonden glazig. Hij scheen een bewusteloosheid nabij en keek naar de lantaarn met een blik zonder begrip.

Gerard begreep dat hij den man hier niet kon laten liggen. Het was geen prettig gezelschap in de schuur, maar wilde hij in het holst van den nacht niet de heele plaats overeind zetten, dan moest hij het die paar uur voor lief nemen. Kortbesloten nam hij den neger onder de armen, sleepte hem naar binnen en vlijde hem in het hooi neer. Daarop liep hij naar de beek om hem te drinken te geven, maar toen hij terugkeerde, was de zieke al niet meer bij bewustzijn.

Op zijn bed gezeten bleef hij de rest van den nacht wakker, luisterend naar de hijgende adembaling van den zieken neger en spinnend aan zijn toekomstplan-

nen. Zoodra de dag begon aan te breken verliet hij de schuur en beklom de kopjes. Hij richtte zijn blik naar 't wazige verschiep, waar Kimberley lag. „De bakermat van het geluk”, werd het door de diamantdelvers genoemd en geestdriftig geworden door dat dwaze sprookje, daalde hij een kwartier later in de laagte af.

Het eerst zocht hij N'nango op. Hij vond hem in de keuken, waar hij bezig was het vuur aan te maken.

„N'nango, ik heb vannacht bezoek gehad,” deelde hij hem mee. „Een zieke neger, en hij schijnt ernstig ziek te zijn. Misschien weet jij beter wat hem mankeert dan ik; wil je eens meegaan. . . .?”

N'nango trok zijn zwart gezicht in een koddige plooi. Minstens driemaal per maand overkwam het hem, dat hij „zieke” negers in de schuren vond. Soms wel tien of twintig bijeen. Het waren de zwarten van de goudvelden, die het „witvolk” hielpen een fortuin uit den grond te graven met hun eeltige vingers. . . .

Maar toen N'nango weinige minuten later den zieke zag liggen, deinsde hij plotseling met een ernstig vertoon van schrik achteruit. „Pokken. . . .” stamelde hij, naar zijn gelaat wijzend. „Ga weg, witbaas, gauw weg. . . .”

Haastig nam hij de vlucht, om Janni te roepen. Gerard verliet eveneens de schuur. Ontsteld dacht hij aan de gevolgen van de besmettelijke ziekte, maar plotseling herinnerde hij zich, dat alle haast overbodig was. Hij was zoo van nabij in aanraking geweest met de besmetting, dat hij 't ergste reeds te vreezen had.

Over de plaats zag hij Janni naderen. N'nango liep een eindje van haar af. Hij ging haar tegemoet, maar bleef op een afstand staan.

„Pas op, juffrouw,” riep hij met een wrang glimlachje. „Er loert gevaar in de schuur. . . .”

„En ik ben ook gevaarlijk,” wilde hij er nog aan toevoegen, maar zij viel hem vlug in de rede. „Nu zul je voorloopig hier moeten blijven, m'n vriend,” zei ze, heelemaal niet onvriendelijk. „Besmettelijke zieken mogen de plaats niet verlaten. Maar wij kunnen dien man daar zoo niet laten liggen. Ik ga eens even naar hem kijken, voor ik den dokter uit Potchefstroom laat halen. . . .”

Een oogenblik stond hij versteld. Meende zij werkelijk dat zij de schuur wilde betreden? Haar vastberaden houding liet niet den minsten twijfel over: met haar lichten en toch veerkrachtigen stap liep zij er regelrecht op toe.

Plotseling kwam hij tot zichzelf. „Wacht even!” riep hij haar gebiedend toe. „Ik kan dien neger beter verzorgen dan u. Het is volstrekt niet noodig, dat u zich eveneens aan het gevaar blootstelt. . . .”

Zijn stem klonk norsch, alsof hij boos was, omdat zij hem beschaamd had gezet. Maar in Janni's oogen lichtte het even, terwijl zij bleef staan. Duidelijk had zij in die woorden den angst om haar verstaan, dien hij niet toonen wilde. Kalm wendde zij zich tot N'nango: „Span terstond den ossenwagen in en ga den dokter halen. N'nango. En zeg hem dat er een besmettelijke ziekte op de plaats heerscht. . . .”

*

Tegen den middag kwam de dokter. Hij verscheen in de schuur, wierp een blik op het gelaat van den neger en knikte. „Pokken. Hij moet naar Potchefstroom worden overgebracht.”

Toen keek hij Gerard Vermeulen aan. „Het is mogelijk dat u ook besmet bent, meneer. U moogt de plaats niet verlaten en u zult zich de eerste acht dagen geheel afzijdig moeten houden van gezelschap. . . .”

Gerard voelde een eigenaardige kriebeling over zijn rug loopen en hij kreeg een gevoel, of hij onpasselijk werd. Zóó suggestief werkte de angst in hem, dat hij inderdaad besmet kon zijn. Toch wilde hij zich niet terstond bij het voorschrift van den dokter neerleggen.

„Ik kan hier bezwaarlijk nog acht dagen blijven, dokter,” wierp hij hem tegen. „Is er geen andere oplossing mogelijk?”

Het was een stem aan de deur, die hem antwoord gaf. „Er is heelemaal geen bezwaar om je verblijf nog wat te verlengen, Gerrie Vermeulen. Ik heb al een kamer voor je in orde gebracht, en met de noodige voorzichtigheid kan Mary je bedienen.”

Het was Janni. „Gerrie” noemde zij hem thans naar 's lands wijs. Zij stond voor de deur en de gloed van de Afrikaansche zon bespikkelde haar blonde haren met gouden loovertjes. Hij protesteerde, ofschoon hij bij de gedachte wat hem overkomen kon, als hij onderweg door de ziekte werd aangetast, reeds half verzoend was met het denkbeeld zijn

vertrek nog een week te moeten uitstellen. Maar al zijn protesten stuitten af op het vriendelijk-gedecideerde in haar stem en haar houding.

En zoo betrok hij dien middag de hoogst gelegen kamer in het witgepleisterde huis; een droog en warm vertrek, dat een verrukkelijk uitzicht bood over de groene en bloeiende laagte, die ingesloten lag tusschen de kopjes. De eerste dagen hield hij zich stipt aan het voorschrift van den dokter, maar toen op den derden dag de dreigende verschijnselen uitbleven, die de gevreesde ziekte aankondigden, veroorloofde hij zich een eenigszins ruimer opvatting van de voorgeschreven regels.

De ziekte bleef gelukkig uit. En toen hij op den avond van den achtsten dag naast Janni op de bank gezeten was, nam hij zich voor haar meteen zijn besluit mee te deelen dat hij morgen ging vertrekken. Maar zoover liet Janni het niet komen. Zij was na den dood van haar moeder altijd gewend geweest over alles wat haar betrof zelf te beslissen en ook nu weer had zij besloten, eigen lot in eigen handen te nemen. Zij deed het met alle beslistheid, die haar eigen was en ging recht op haar doel af.

„En wat zijn nu je plannen, Gerrie Vermeulen?”

De vraag overrompelde hem eenigszins en gaf hem het pijnlijke gevoel, dat zij besloten had hem geen de g langer te dulden dan volstrekt noodzakelijk was. „Mijn plannen. . . .?” stotterde hij. „Morgen ga ik verder, juffrouw. Ik heb reeds zoo lang misbruik gemaakt. . . .”

Zij voorkwam de rest met het korte handgebaar, dat haar geheele optreden karakteriseerde. „Dus toch! Wou je tóch vertrekken, om die hersenschim na te jagen?”

De teleurstelling, waarvan zij duidelijk blijk gaf, was zoo geheel in tegenstelling met de reactie, die hij had verwacht, dat hij haar verbluft aankeek. „Maar ik kan hier toch niet eeuwig blijven?” barstte hij plotseling los. „Ik ben maar een nietsnut, een. . . .”

„Wacht even!” viel zij hem in de rede. „Zóó bedoel ik het niet. Kijk hier eens rond, Gerrie. Zou een krachtige mannenhand hier niet genoeg te doen vinden? Je hebt op een plantage gewerkt; zou het vernederender zijn op een boerenplaats te werken? Je hebt daarginds met zwarten omgegaan; zou je ook hun hier geen leiding kunnen geven? Er is hier werk in overvloed voor een man, en een verantwoordelijke taak, die je ambities en eerezucht ten volle zullen bevredigen. . . .”

Zij had met toenemende opwinding gesproken en haar overredende woorden onderstreept met krachtige gebaren. En nu zij zweeg, keek zij hem aan met oogen vol gespannen verwachting.

Het duurde echter eenigen tijd voor hij van zijn verbazing bekomen was. Aan deze mogelijkheid had hij nog geen oogenblik gedacht. Inderdaad, hier lag werk in overvloed. Dankbaar werk zelfs. Het was een nieuw bestaan, dat hem werd aangeboden. Een vast bestaan, waarvoor hij altijd bereid was geweest, zijn fantastische droomen van snel verworven rijkdom onmiddellijk op te geven. Maar dat hij dit op een boerenplaats zou kunnen vinden en op deze plaats — neen, daarbij had hij nog nooit in al die weken stilgestaan. . . .

„Dus u bedoelt. . . .?” kon hij eindelijk uithbrengen, nog half ongeloofig.

„Ik bedoel dat je hier kunt blijven, als je wilt,” herhaalde Janni, terwijl zij opstond. Zij scheen teleurgesteld, omdat hij haar voorstel niet onmiddellijk met beide handen aangreep en wendde zich half van hem af, om naar binnen te gaan. „Maar je hoeft niet terstond te beslissen,” ging zij onverschillig voort. „Je hebt nog een heelen nacht, om je erop te beslapen. En misschien. . . misschien trekt Kimberley je sterker aan dan een arbeidzaam en geregeld leven. . . .”

Met een sprong stond hij plotseling op zijn beenen. „Neen,” zei hij vastberaden, aangestoken door geestdrift voor zijn nieuwe taak. „Kimberley kan naar de maan loopen. En als het u ernst is, juffrouw Janni. . . .”

Zij wendde zich weer naar hem toe en keek hem aan. Met een vochtigen glans in haar oogen, die duidelijk de groote vreugde verried, waarmee zijn besluit haar vervulde. „Afgesproken, je blijft,” zei ze, hem de hand reikend.

Hij nam die hand. „Totdat je me zelf wegjaagt,” wilde hij zeggen, maar hij las plotseling iets in die oogen, dat hem warm maakte van ontroering. Een zacht verlangen, dat weerklank vond in zijn eigen hart. „Voor altijd,” zei hij vastberaden en het klonk als een belofte. Een belofte voor later in een nieuw dorado.

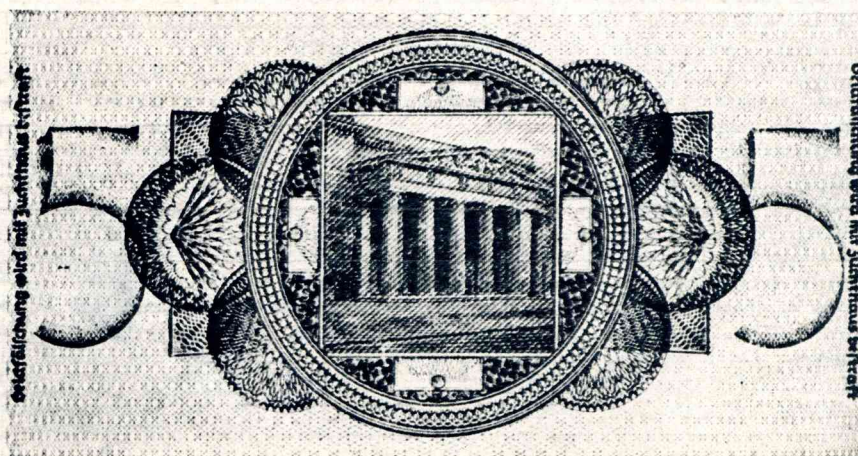
Welke Duitsche biljetten in ons land geldig zijn

De Reichskreditkassenscheine zijn in Nederland wettig betaalmiddel geworden naast de Nederlandsche bankbiljetten, zilverbons en munten. Wij geven hierbij een reproductie van eerstgenoemde biljetten in de coupures van Mk 0.50; Mk 1.—; Mk 2.—; Mk 5.— en Mk 20.—. De coupure van Mk 10.— is nog niet

beschikbaar, doch zal vermoedelijk weldra verschijnen. De bevolking wordt gewaarschuwd, dat naast den gulden alleen de Reichskreditkassenscheine wettig betaalmiddel zijn; andere betalingsmiddelen, in het bijzonder de Reichsmarkbiljetten, mogen niet aangenomen of aangeboden worden en het inwisselen van Reichsmarkbiljetten voor Reichskreditkassenscheine is voor de bevolking van 't bezette gebied verboden.

HET STRIJDTOONEEL

WAAR DE GROOTSTE VELDSLAGE ALLER TIJDEN GELEVERD WORDT

Het missiehuis San Juan de Capistrano in de nabijheid van San Diego in Californië werd in 1776 gesticht.

Sneeuw witte duiven behoren tot den „inventaris” van de missie. Zoals duiven dikwijls de pleinen van Zuid-Europesche steden bevolken.

Sommige bezoekers

Tijdens den „zwaluwendag” parkeert de eene auto naast den anderen in een lange rij. De bezoekers koesteren zich in afwachting van de dingen, die komen zullen, in het zonnetje.

De oude koster begroet de zwaluwen.

Het missiehuis is omgeven door een prachtige tuin.

Hier missie San Juan de Capistrano . . . De zwaluwen zullen binnen korten tijd . . .

Het zwa van San Ju

Honderd kilometer ten zuiden van Los Angeles, in de haven San Diego, de door Spanjaarden gesticht. Zij is ongeveer 200 jaar oud, en naar het uiterste speuren. Doch tweemaal per jaar geschiedt een „natuurwonder” kan noemen: reeds 125 jaar precies op 19 Maart, 's morgens om 6 uur, de musshen, tot dan de vreedzame bewoners, worden na een kort gevecht verdreven en de zwaluwen nemen bezit van hun domein. Doch slechts tot 23 October, 's avonds 6 uur! Geen minuut eerder of later verlaten de vogels hun nesten en verdwijnen even plotseling als ze gekomen zijn.

De aankomst der zwaluwen is uiteraard een bijzondere dag voor San Juan de Capistrano: van hinde en verre komen bezoekers op 19 Maart samen om de aankomst der zwaluwen bij te wonen, de pers en de radio zijn vertegenwoordigd, men sluit weddenschappen af, er wordt gepieknikt, kortom men maakt van deze gebeurtenis een „dagje uit” en aangezien de omgeving prachtig is, zou niemand spijt hebben als de vogels eens wat later zouden zijn, doch dat is tot nu toe niet voorgekomen!

duiven dikwijls de pleinen

Sommige bezoekers komen al 's nachts om niets van het schouwspel te missen.

Nu kunnen de zwaluwen elk oogenblik hier zijn.

Het zwaluwenwonder van San Juan de Capistrano

Honderd kilometer ten zuiden van Los Angeles ligt, niet ver van de oorlogshaven San Diego, de door Spanjaarden gestichte missie San Juan de Capistrano. Zij is ongeveer 200 jaar oud, en naar het uiterlijk is er niets bijzonders aan te bespeuren. Doch tweemaal per jaar geschiedt hier iets, dat men met recht een „natuurwonder” kan noemen: reeds 125 jaar lang heeft men vastgesteld, dat precies op 19 Maart, 's morgens om 6 uur, de zwaluwen komen om zich in het gebouw te nestelen. De mussen, tot dan de vreedzame bewoners, worden na een kort gevecht verdreven en de zwaluwen nemen bezit van hun domein. Doch slechts tot 23 October, 's avonds 6 uur! Geen minuut eerder of later verlaten de vogels hun nesten en verdwijnen even plotseling als ze gekomen zijn.

De aankomst der zwaluwen is uiteraard een bijzondere dag voor San Juan de Capistrano: van hinde en verre komen bezoekers op 19 Maart samen om de aankomst der zwaluwen bij te wonen, de pers en de radio zijn vertegenwoordigd, men sluit weddenschappen af, er wordt gepieknikt, kortom men maakt van deze gebeurtenis een „dagje uit” en aangezien de omgeving prachtig is, zou niemand spijt hebben als de vogels eens wat later zouden zijn, doch dat is tot nu toe niet voorgekomen!

**MERKWAARDIG
BEGRIIP VAN
TIJD BIJ
VOGELS**

Persfotografen komen vroegtijdig met enorme toestellen, met telenzien uitgerust, naar het plaatsje om vooral niets te missen.

Aankomst van de zwaluwen.

j. De
hetje.
uwen

De chocolade-stad heeft twee hoofdstraten: de Cacao-avenue en de Chocolate-avenue. Hershey heeft zijn welvaart aan deze producten, waarvan jaarlijks voor 40 miljoen dollar omgezet wordt, te danken en er was dus wel reden om een straat aan deze zoetigheden te wijden.

Rechts: De stichter van de chocolade-stad Hershey, 79 jaar oud en eigenaar van de Hershey Chocolate Corporatie met een kapitaal van 20 miljoen dollar. Het bedrijf van Milton Snavely Hershey wierp gedurende twintig jaar groote winsten af en deze kwamen ten goede aan de stad, die zijn naam draagt.

De „Hershey's kussen” van melkchocolade worden hier gesorteerd en ingepakt. Elke „kus” draagt een steentje bij tot deze model-stad van bijna 3000 inwoners.

De lagere school. Zouden deze kinderen nog chocolade lusten?

Iets voor Hans en Grietje?

Het geboortehuis van Hershey is ingericht als ambachtsschool, waar bijna duizend weesjongens opgeleid worden.

EEN CHOCOLADE-STAD, WAAR IEDEREEN TEVREDEN IS

Toen Milton Snavely Hershey zijn baantje als drukkersjongen kwijt raakte, omdat zijn hoed hem te groot was en van zijn hoofd in de drukpers viel, liet hij dit beroep meteen maar varen en kwam in de leer bij een suikerbakker. Meer dan de drukinkt bracht de chocolade hem succes en in 1903 richtte hij een fabriek op, die sedertdien met gunstig resultaat gewerkt heeft, ook in de moeilijkste jaren van de depressie. Daardoor kon de chocolade-stad Hershey gebouwd worden, waar de dakpannen wel niet van peperkoek en de lantaarnpalen gewoon van ijzer zijn, maar waar elke arbeider een huis bewoont, dat in zijn soort voortreffelijk is. De welvaart van hetbedrijfkam aan de geheele stad ten goede, zoodat er telkens belangrijke verbeteringen konden worden aangebracht.

MASKERDANS

der voorvaderen in Nigeria

Bij de inboorlingen van Nigeria, vooral in het noorden bij de Yoruba's, is de afgodendienst samengeweven met de vereering van het voorgeslacht. Om de geesten der afgestorvenen, die tevens hun goden moeten zijn, gunstig te stemmen, worden er offers in den vorm van levensmiddelen gebracht. Maar ook spreekt die vereering zich uit in een merkwaardigen maskerdans.

De inboorlingen treden daarbij op in het wezen van hun voorouders. Toegetakeld als figuren uit de fabelwereld, samenvoegingen van mensch, dier en vogel, trekken zij door het dorp. Iedere familie heeft haar eigen totemdier, in welks gestalte de overledenen zich heeten te manifesteren. Dat totemdier mag door de familieleden niet geslacht en opgegeten worden en zijn trekken worden in het dansmasker weergegeven.

Het dorp, waarin de hier afgebeelde voorvaderendansen plaatsvinden, heet Ilofffa. De dansmaskers zijn van hout met een bruine grondkleur, waarop met witte kalk groteske trekken zijn geschilderd. Ieder masker heeft zijn eigen beteekenis. Zoo symboliseeren de vogelkoppen de koninklijke waardigheid. Van de maskers, die meestal door de priesters van den stam gesneden worden, hangen tot op den grond lange palmvezels af om den drager volkomen onherkenbaar te maken.

Het dansfestijn begint al om elf uur 's morgens en het felle zonlicht met de sterke schaduwen en de opwarrelende stofwolken — waardoor de beweging zeer moeilijk te fotografeeren is — geven aan de vertooning een schrikwekkend aanzien. De dansers begeleiden zichzelf met een dof, kreunend gebrom, dat met zijn eenvormig rythme op de zenuwen werkt. Zonder merkbare leiding dansen ze daarbij solo, duet en in koor. De overige dorpsbewoners, met den hoofdman voorop, zitten het lugubere spel rustig af te kijken en eten er, waar schijnlijk óók ten genoegen van hun voorouders, kolanoten bij.

Op het gehoornde masker ziet men een vogelfiguur, die de vorstelijke waardigheid uitbeeldt.

Als een familie den ram tot totemdier heeft gekozen, wordt diens uiterlijk — waarachter, naar het heet, de geest der voorouders zich verschuilt — in den vorm van 't masker weergegeven.

De gemaskerde dansers wachten op het aanvangsteeken van het dorpschoofd.

DE NACHT WAKE

Lowe neigde zijn hoofd in eerbiedige instemming. Hij streek rustig zijn toga glad en verklaarde, dat hij dr. Robert Prescott wenschte te ondervragen.

Prescott schrok, toen hij zijn eigen naam hoorde. Inwendig bevend, al bleef hij uiterlijk onbewogen, stond hij op en nam hij de plaats van den getuige in. Terwijl hij dit deed, kreeg hij een plotselinge en vluchtige indruk van het snelle geschrijf der verslaggevers beneden hem, en voelde hij van de galerij een batterij van blikken op hem richten. Als zijn naam nog geen bekendheid had, begreep hij snel, kreeg hij die nu.

Nadat Prescott's identiteit was vastgesteld stelde Lowe met indrukwekkende langzaamheid zijn volgende vraag.

„Zegt u mij eens, dr. Prescott — wanneer u, als dokter, een verpleegster een opdracht geeft, verwacht u dan, dat zij die uitvoert?”

„Zeer zeker. Dat is een der eerste dingen, waar het op aankomt, de grondslag, waar iedere medische behandeling op rust.”

ACHTSTE VERVOLG

„Precies. En als een hoofdverpleegster, of een ander persoon, die hetzelfde gezag uitoefent, een verpleegster een bevel geeft, verwacht zij dan ook, dat het wordt opgevolgd — juist alsof een dokter het gegeven had?”

„Ja, heel zeker,” antwoordde Prescott, zonder de minste aarzeling.

„Als zij zoo'n bevel niet uitvoerde, schoot zij dan te kort in haar plicht? En zou ze dan bovendien gevaar lopen, ontslagen en zelfs gestraft te worden?”

„Ja,” zei Prescott.

„Dr. Prescott, hebt u in de uitoefening van uw ambt een verpleegster wel eens opdracht gegeven, een patiënt een zeker middel toe te dienen — de artsenij, namelijk, die het openbaar ministerie een bedwelmend middel geliefde te noemen?”

„Ja.”

„Hebt u directrices of hoofdverpleegsters of andere personen van gelijk gezag gekend, die order gaven tot een injectie met zoo'n artsenij?”

„Ja.”

„En als een verpleegster zoo'n order kreeg, was zij dan verplicht, onder bedreiging van straf en zonder tegenwerping, die injectie te geven?”

„Ja.”

Lowe glimlachte even en liet een pauze volgen. Toen zei hij:

„Dank u, dr. Prescott.”

Hij wachtte, tot Prescott het getuigenbankje had verlaten en weer op zijn plaats zat. Toen, nog steeds met een flauw glimlachje, wendde hij zich naar den rechter.

„Uwe lordschap,” sprak hij, nu met een afgemeten redeneerende stem, „in het licht der verklaringen, die wij zoojuist vernomen hebben, komt het mij voor — en ik ben zoo vrij, die meening aan het oordeel van uwe lordschap voor te leggen — dat het openbaar ministerie hoegenaamd niets ten laste van mijn cliënte aan kan voeren. Op het moment, dat zij werd aangehouden, heeft zuster Lee zelf verklaard, dat zij niets had gedaan dan wat zij als haar plicht had beschouwd. Alle eventuele schuld en de heele verantwoordelijkheid rust op de eigenares der inrichting.”

Hier rees een scherp protest van den verdediger van mrs. Sullivan, maar de president wees dat protest af als niet ter zake dienende.

De tweede, die bezwaar opperde, was mr. Drewett, de officier van justitie. Hem gaf Lowe rustig ten antwoord:

„Mijn geleerde vriend spreekt de meening uit, dat een goede en fatsoenlijke verpleegster niet licht een betrekking zal aanvaarden in zoo'n inrichting als het Rolgrave-tehuis. Misschien mag ik hem er even op wijzen, hoe hachelijk in onzen tijd de toestanden in het verpleegstersvak zijn. De arme zusters kunnen zich heusch geen kieskeurigheid permitteeren. Waar zij werk kunnen vinden, daar moeten zij het nemen. En hiermee, uwe lordschap, ben ik zoo vrij, aangezien ik geen kostbaren tijd van uwe lordschap wil verspilen,

door dr. A. J. Cronin

KORTE INHOUD. Ann Lee, een knap jong meisje, is met haar zuster Lucy verpleegster in een ziekenhuis te Shereford. Door onoplettendheid van Lucy sterft een tweejarig patientje; Ann neemt de schuld hiervan op zich, daar haar zuster het verpleegstersdiploma nog niet heeft en door deze gebeurtenis haar carrière gebroken zou zijn. Ze wordt onmiddellijk ontslagen. Op den ochtend van haar vertrek ontmoet zij Joe Shand, een jeugdvriend, die haar reeds meermalen ten huwelijk heeft gevraagd. Met zijn taxi brengt hij haar naar Manchester, waar ze in het ziekenhuis Hepperton wordt aangesteld. Tijdens een blindedarm-operatie ontdekt Ann, dat 'n watje in de wonde achterblijft. Van den patiënt, Matthew Bowley, krijgt ze als dank hiervoor een taschje met een bankbiljet van tien pond. Ann brengt een bezoek aan haar zuster Lucy in Londen, die tot haar groote verwondering met Joe Shand getrouwd is. Op den terugweg verongelukt de bus nabij Manchester, waarbij sommige passagiers ernstig gewond worden. Ann verleent de eerste hulp en neemt direct maatregelen. Ze laat dr. Prescott uit Manchester roepen. Nadat de gewonden verbonden zijn neemt hij haar mee naar z'n woning. Hij vertelt haar, dat hij een kliniek voor hersenoperaties wil stichten en hoopt op den moreelen en financieelen steun van den rijken Matt Bowley. Ann heeft de huisverpleging bij de zieke vrouw van Bowley op zich moeten nemen. Matt Bowley bezoekt Ann op haar kamer. In een gesprek tracht Ann hem te interesseeren voor de plannen van dr. Prescott. Bowley beklagt zich bij haar, dat hij door de ziekte van z'n vrouw zoo weinig gezelligheid heeft. Eensklaps slaat hij z'n arm om haar schouder. Op 't zelfde moment komt mevrouw Bowley het vertrek binnen. Ze wijst Ann de deur en dwingt de directie van het ziekenhuis haar te ontslaan. Dr. Prescott is ontstemd over haar bemoeienissen inzake de kliniek; Bowley heeft z'n steun geweigerd, waarom dr. Prescott eveneens z'n ontslag neemt. Hij geeft Ann een aanbeveling voor het Trafalgar-ziekenhuis, waar ze als hoofdverpleegster wordt aangesteld. Anne zit in moeilijkheden en gaat naar Prescott om z'n raad in te winnen. Bij haar vertrek noodigt hij haar uit den volgende avond met hem te dineren. Anne's zuster Lucy is in een proces gewikkeld. Prescott heeft haar beloofd z'n uiterste best voor Lucy te zullen doen. Hieraan is voor hem evenwel, in verband met z'n nieuw op te richten kliniek, een groot risico verbonden.

len, door uit te weiden over algemeen bekende feiten, of de simpele waarheid op te sieren, u eerbiedig te verzoeken, intrekking der aanklacht en invrijheidstelling van mijn cliënte te gelasten.”

Prescott hield zijn adem in, toen de rechter begon te spreken. Van de zwaarwichtige woorden, die nu gingen volgen, hing alles af. Koel en beknopt vatte de oude heer de bewijzen, of het gebrek aan bewijs, samen. Ernstig waarschuwde hij Lucy tegen de gevaaren van bedenkelijke relaties. En toen, met een rustig vastbesloten stem, eindigde hij:

„De aanklacht tegen zuster Lee is ingetrokken.”

Prescott's eerste gedachte was voor Anne; zijn eerste daad was, haar aanstonds het nieuws over te

brenge. Hij stond snel op, haande zich met zijn ellebogen een pad door de overvolle gangen, en bereikte achter het menschengedrang 'n publieke telefooncel. Hij vroeg het nummer aan, wachtte, en hoorde toen haar stem tot hem komen, een stem, waarin alle angst, alle folterende spanning dier uren van afwachting zich uitte.

„'t Is in orde,” zei hij vlug. „Alles is heelemaal in orde.” Hij hoorde haar ingehouden kreet. „Ik neem haar direct mee de zaal uit. Ik zal haar ergens in de buurt thee laten drinken. En dan stuur ik haar om zes uur bij u. Als u vrij van dienst komt, zal ze u buiten 't ziekenhuis op staan wachten.”

„Dank u. Ik ben u met mijn heele hart dankbaar.” Haar woorden kwamen er met horten en stooten uit. „Ik zal nooit vergeten, wat u vandaag voor Lucy, en voor mij, gedaan hebt.”

Er steeg een krachtig geluksgevoel in hem op. Dat was al zijn inspanning waard, van haar een zoo diepgevoelde dankbaarheid te hebben gewonnen.

Hij liep de gang langs de rechtszaal weer door, ging een wachtkamer binnen, en vond daar Lucy. Zij had haar gezicht gewassen en zag er nu wat beter uit. Haar verblufte starheid was gedeeltelijk geweken. Maar de sporen der beproeving vertoonden zich nog in haar rood omrande oogen, in haar onderworpen en erbarmelijke houding. Zij stond op en nam zijn hand tusschen haar beide handen. Spreken kon zij niet. Hij vergat al zijn andere gevoelens in het medelijden, dat hij priemend in zich voelde.

Hij nam haar bij den arm, en leidde haar snel het gebouw uit. Hij riep een taxi aan, en reed een paar straten weg, naar een rustig café. Hij kon het niet over zijn hart krijgen, onvriendelijk tegen haar te zijn. Wat zij ook gedaan had, hoeveel onaangenaamheid zij hem ook berokkend had, zij was Anne's zuster. Hij hoorde zichzelf zeggen:

„Maak u alstublieft niet meer zenuwachtig. 't Is nu achter den rug.”

„Ik kan 't niet helpen,” snikte zij. Ze drukte haar doorweekten zakdoek tegen haar opgezette oogen. „Wat u zei, toen u getuigde — dat ik alleen maar deed, wat me was opgedragen — was waar. Maar ik ben geen goede verpleegster geweest. Die gedachte kan ik maar niet uit mijn hoofd zetten. In Shereford, waar ik geleerd heb, is ook al zooiets verschrikkelijks gebeurd.” Er kwam plotseling een snik in haar keel op, die haar den adem bijna benam. „En nu beleef ik deze ontzettende schande weer, waar ik door in de gevangenis was gekomen, als u er niet geweest was. Ik had nooit naar de Rolgrave moeten gaan. Ik wist, dat 't niet deugde. Maar ik ben dom en egoïstisch geweest. Ik wou plezier van mijn leven hebben.”

„Waarom begint u niet flink opnieuw?”

Zij keek hem dof aan. Toen boog zij haar hoofd.

„Wie wil me nu nog hebben?”

„Ik heb een idee.” Hij liet zijn stem onbewogen klinken. „Een voorstel, dat misschien de moeite waard is om over te denken.”

Zij hief langzaam haar hoofd en keek hem weer aan. Er glinsterde een flauwe hoop in haar oogen.

„O,” riep ze hartstoechtelijk uit, „ik weet zeker, dat ik een goede verpleegster zou kunnen worden, als ik mijn best deed. Toen ik als leerlingverpleegster begon, bij Anne, was ik heusch goed. Ik hield van mijn werk. Toen ben ik uit 't spoor geraakt.”

„Ik zal u wijzen, hoe u weer in 't spoor kunt komen,” zei hij. „Er is een nekkrimp-epidemie in de dalen van Zuid-Wales, in een klein stadje, dat Bryngower heet. 't Is geen prettige plaats, en 't is ook geen prettige ziekte. Maar ze hebben daar gebrek aan verpleegsters, en erg ook. De hoel is er slecht georganiseerd, en die er aan 't werk zijn, vallen er bij neer van de vermoeienis. Vraagt u, waar ze u hebben willen? Daar! Ik zou 't voor u in orde kunnen maken. De eenige vraag is maar: wilt u er werkelijk heen?”

De drukte van het verkeer in de straat luwde even. 't Was opeens heel stil in het café. Het leek, of Lucy's toekomst, haar geestelijk welzijn, al wat waarde had in haar leven in een weegschaal lag, waarvan de naald aarzelde.

Toen, met een gebaar van vastberadenheid,

waardoor zij meer dan ooit op Anne leek, antwoordde ze:

„Ik wil naar Bryngower. En dan direct, als 't kan.”

Prescott werd den volgenden morgen wakker met een gevoel van voldaanheid en opluchting. Hoezeer 't hem ook geschaad mocht hebben in zijn beroepsbelangen, hij had volbracht, wat hij zich had voor-genomen. Nu meende hij, dat hij aanspraak mocht maken op de belooning, die hem het liefst was. Hij was voornemens, Anne te zeggen, dat hij haar liefhad.

Hij kwam de trap af, om te gaan ontbijten, toen de telefoonbel ging. Het was Lowe.

„Goeden morgen.” Lowe leek nogal kort aan-gebonden. „Hoe voel je je? Nog geen spijt?”

„Hoegenaamd niet.”

„Ondanks de kranten vanmorgen?”

„Die heb ik nog niet gelezen.”

„Zoo!” klonk Lowe's stem met goedaardigen spot. „Oók een manier — wegschillen als ze met steenen gooien.” Hij zweeg even, en zei toen vierkant: „Ik heb tot mijn spijt gelijk gehad, Prescott. Ik heb Ogilvy gesproken gisteravond. De kliniek zal geen plaats innemen op de begroting.”

Verwonderlijkerwijze vond Prescott het nieuws van Lowe weinig bedroevend. Hij antwoordde:

„Niets aan te doen, kerel. De klap komt niet zoo érg hard aan, want je had me er op voorbereid. Mijn dankbaarheid tegenover jou wordt er niet minder om.”

Prescott had van zijn goede stemming niets verloren. Hij ontbeet met meer eetlust dan hij in vele weken genoten had. Daarna ging hij naar zijn spreekkamer, om zijn eersten patiënt af te wachten. Nauwelijks zat hij, of de bel ging. Maar het was zijn patiënt niet. Het was Anne.

Verrast sprong hij op en liep hij op haar toe, om haar te verwelkomen. Zij straalde. Zij greep zijn hand en begon hem te bedanken.

„Ik bedoel niet alleen, dat u Lucy uit die afschuwelijke ellende hebt geholpen — u hebt haar meteen geleerd om opnieuw te beginnen, met nieuwe geestdrift! Dat idee van u, dat ze naar Wales moest gaan, vind ik gewoon een ingeving!”

„Dat doet me plezier.” Prescott verschikte eenige papieren op zijn bureau. De liefthalligheid van haar lach, de zoetheid van haar onverwachte aanwezigheid berokkende hem een onbegrijpelijke zenuwachtigheid. „'t Zal natuurlijk hard werken voor haar worden. En gevaarlijk ook. Ze mag wel oppassen. Nekkramp is geen kleinigheid.”

„Verpleegsters verbeelden zich niet, dat 't een kleinigheid is.” Anne lachte vroolijk, zoo vol was zij van blijdschap, van gloeiend enthousiasme.

Er kwam een stilte. Toen keek hij haar van terzij aan en zei, met een stem, die stijf klonk door zijn verlegenheid:

„Zoudt u zin hebben, om vandaag met mij te blijven lunchen? U zoudt me er een groot plezier mee doen. En ik wou. . . ik heb nog zooveel met u te bepraten.”

Er kwam een verandering in haar gezicht — er spiegelde zich een tikje teleurstelling op af. Zij antwoordde:

„Ik zou 't heel graag willen. Maar de trein naar Cardiff vertrekt om half twee.”

„Dat is toch zoo laat niet? Dan lunchen we, als uw zuster weg is.”

Zij keek hem aan.

„Maar u begrijpt 't niet, dr. Prescott. Ik ga ook!”

„U gaat ook?” stiet hij versted uit.

Zij gaf haar bevestigend antwoord met een vastberaden, blijde beweging.

„Miss Melville heeft me permissie gegeven — ze was alleraardigst!”

„Maar. . .” Hij kon niet verder spreken.

„Ik heb er geen seconde over gedacht, Lucy alleen te laten gaan. Dat zou ik niet willen. Ze staat nu juist op een punt, dat ze iemand bij zich moet hebben, iemand die haar aanmoedigt, als ze zich moe en neerslachtig gaat voelen. En trouwens,” zij glimlachte weer, „zooals u zelf zei, is 't gevaarlijk werk. Mooie zuster zou ik zijn, als ik hier bleef en haar alléén haar pakje liet dragen!”

Zijn gezicht vertoonde nu geen spoor van opgewekt-heid meer. Hij keek haar zeer ernstig aan.

„Gaaf u alstublieft niet. Ik heb een heel speciale reden, om u te verzoeken, hier te blijven.”

„Daar begrijp ik niets van.” Haar gezicht stond verbaasd en ontsteld. „Wat kunt u er voor bezwaar tegen hebben, dat ik ga?”

Hoe kon hij 't haar zeggen, vierkant spreken, 't

haar duidelijk maken? Juist haar argelooze onbevan-genheid maakte 't hem moeilijk.

„Ik vind 't geen prettig idee, dat u die koorts-patiënten zoudt gaan verplegen,” bracht hij uit.

„Dat is mijn werk,” antwoordde zij. „'t Werk dat ik doen wil, waar ik me heelemaal aan wil geven. Ik zou niet weten, wat ik liever zou doen.”

Hij keek haar aan met een gegroefd en vertrokken voorhoofd.

„Is er niets, dat u liever zoudt doen dan verplegen?”

„Natuurlijk niet. 't Is mijn vak. Ik leef er voor. Ziet u dan niet, hoe blij ik er door ben? Ik vind 't heerlijk, met Lucy naar Bryngower te gaan. En dat heb ik heelemaal aan u te danken!”

Er viel een zware slagboom van terughouding en stilzwijgen tusschen hen. Hij voelde een druk op zijn slapen, een gewicht op zijn hart. In één vluchtig oogenblik was heel de onbekommerde blijheid van zijn ontwaken verdwenen.

„Ja,” zei hij eindelijk. „Ik zie wel, dat 't u gelukkig maakt. Ik heb 't eerst niet heelemaal begrepen. Maar nu is 't me duidelijk.” Hij vervolgde met een gedwongen stem, bijna met iets van bitterheid: „Laat ik u dan ten minste naar 't station brengen.”

Dien avond om zes uur kwamen Anne en Lucy in Bryngower aan en stapten zij uit den trein op het minderige perronnetje. Het was een eigenaardig vergeten stadje, waar zij zich heen hadden begeven. Het lag midden tusschen twee bergrijen in de smalle vallei van de Gower, een geel troebel riviertje. Afgelegen en troosteloos lag het tusschen naargeestige hoogten, omringd door de brokkelige somberheid der mijnen. Lange rijen arbeidswoninkjes hurkten lijdzaam in den rook en de schaduw der vulkanische hoogovens. Geen oord had zoo weinig van een schep-ping Gods.

Dezen indruk kreeg Anne, toen zij met Lucy van het station wegreed in het wrakke rijtuigje, dat hen kwam afhalen. Onder het rijden trachtte zij van den koetsier 'n paar inlich-tingen te verkrijgen.

„Is 't ver naar 't ziekenhuis?” vroeg ze.

„Twee mijl zoowat. Maar een ziekenhuis is 't niet.”

„Geen ziekenhuis?” Anne staarde hem verbaasd aan.

Hij grinnikte wrang. „'t Is de oude pokken-barak. Vijftig jaar ge-leden gebouwd. We hebben niet anders, dus moeten we 't er maar mee doen.”

De eerste aanblik, dien Anne en Lucy van dat noodgebouw kregen, was verre van geruststellend. Het was een lage loods met een donker dak, en 't lag op een trieste uit-gestrektheid modde-rigen grond als een kruipend beest. Een nieuwer bouwsel, van asbest platen en hout, stond naast het hoofd-gebouw. Dat was het zusterhuis. Zij richtten hun schreden naar die wankel hut.

Het interieur over-trof hun meest ge-waagde fantasieën. Het hokkerige vertrekje, dat zij uitgenoodigd werden te deelen, was met dunne schotten afgebakend, en op het golfijzeren dak boven hun hoofden tikkelde vinnig de regen neer. De ruit van 't raampje was stuk. Schimmel-plekken op vloer en muren gaven eenig beeld van den vochtigheidstoestand.

Terwijl de twee verpleegsters zwijgend hun nieuw verblijf opnamen, klonken er voetstappen in de gang en kwam er een bedaagde vrouw met donker haar binnen. Zij zag er, met haar afgetobde gezicht en haar moede oogen, met de flabberende grijze uni-formjapon om haar vervallen figuur, uit als iemand, die radeloos alle pogingen heeft opgegeven. Zij begroette de twee meisjes met een mat lachje.

„Aangename kennismaking, zusters. Ik ben miss James — ik heb hier de leiding. Goede reis gehad? U zult uw kamer wel niet bijzonder geriefelijk vinden. Maar we zitten zoo in de knel, we zitten zoo ontzettend in de knel!” Zij brak de onsaamen-hangende reeks van haar opmerkingen af; rukkerig bewoog zij haar handen. Anne nam een zenuw-trekking onder haar linkeroog waar. „Uw eten kunt u in de zitkamer vinden. Ten minste, iets om te gebruiken, als u trek hebt. 't Zal alleen wel koud zijn. We zitten zoo ontzettend in de knel. 't Werk-rooster kunt u daar ook vinden. 't Spijt me wel, dat ik u verzoeken moet, vanavond al aan 't werk te gaan, maar ik kan 't onmogelijk anders redden. We zitten zóó ontzettend in de knel. . .”

Anne voelde het zwaarmoedige, hopelooze zinnetje al, vóór de afgematte directrice het uitsprak. Het bleef een paar seconden stil. Toen ging miss James, weer met een vaal lachje, heen.

Lucy keek Anne aan, en zei, met haar pas ver-worven ernst:

„Ze ziet geen uitkomst meer, de arme ziel.”

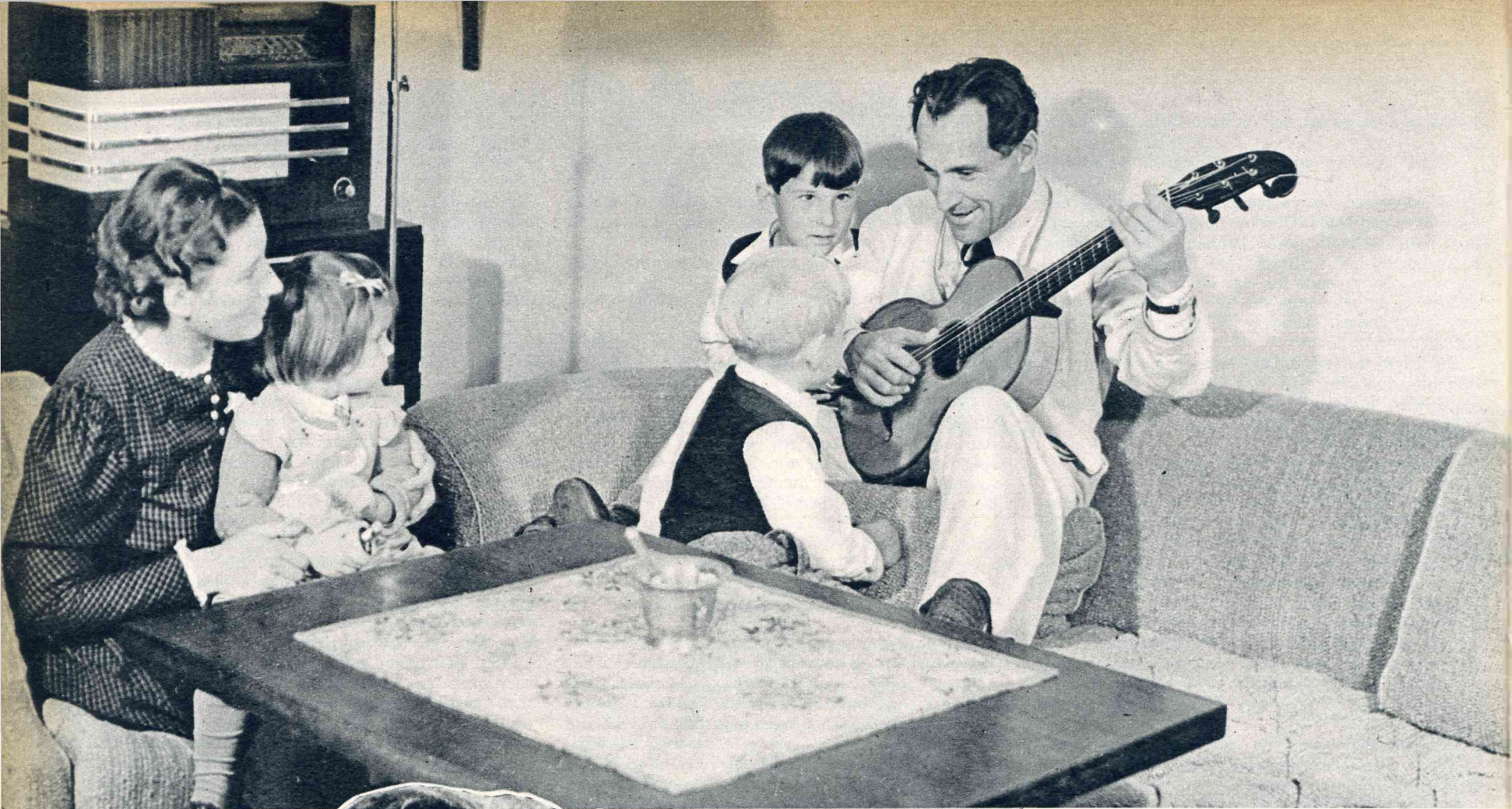
De twee zusters waschten zich, zoo goed als het ging, in den geëmailleerden waschbak aan den wand. Toen, nadat zij zich in uniform hadden gekleed, liepen zij de lange gang door naar de zitkamer, om te dineeren.

Met één blik zagen zij, hoe schraal en weinig smakelijk het eten was. Zij namen plaats aan tafel en begonnen. Een paar minuten later galmden er geluiden in de houten gang, en kwam er een groep

Vervolg op blad. 24

LENTE-SYMPTOMEN

Met vrouw en kinderen.

LUIS TRENKER

EEN FILMSPELER VAN GROOT FORMAAT

Luis Trenker in de film „De Rebel”.

Luis Trenker, de vermaarde filmspeler en regisseur, hier in Nederland bekend uit zijn films „De verloren zoon”, „De keizer van Californië” e.a. heeft in zijn films als geen ander den lof gezongen van zijn geboortegrond: de prachtige Zuid-Tirolsche bergen.

Als jongen van veertien jaar, toen hij nog op school was, ging hij in zijn avonduren en vrijen tijd bij een beeldhouwer van naam les halen om dit moeilijke vak, waartoe hij zich voelde aangetrokken, te leeren en nu nog interesseert hij zich bijzonder voor de beeldhouwkunst, al heeft hij het maken van eigen beeldhouwwerken wegens tijdgebrek moeten staken.

De collectie van maskers en beelden, die hij heeft aangelegd, is beroemd.

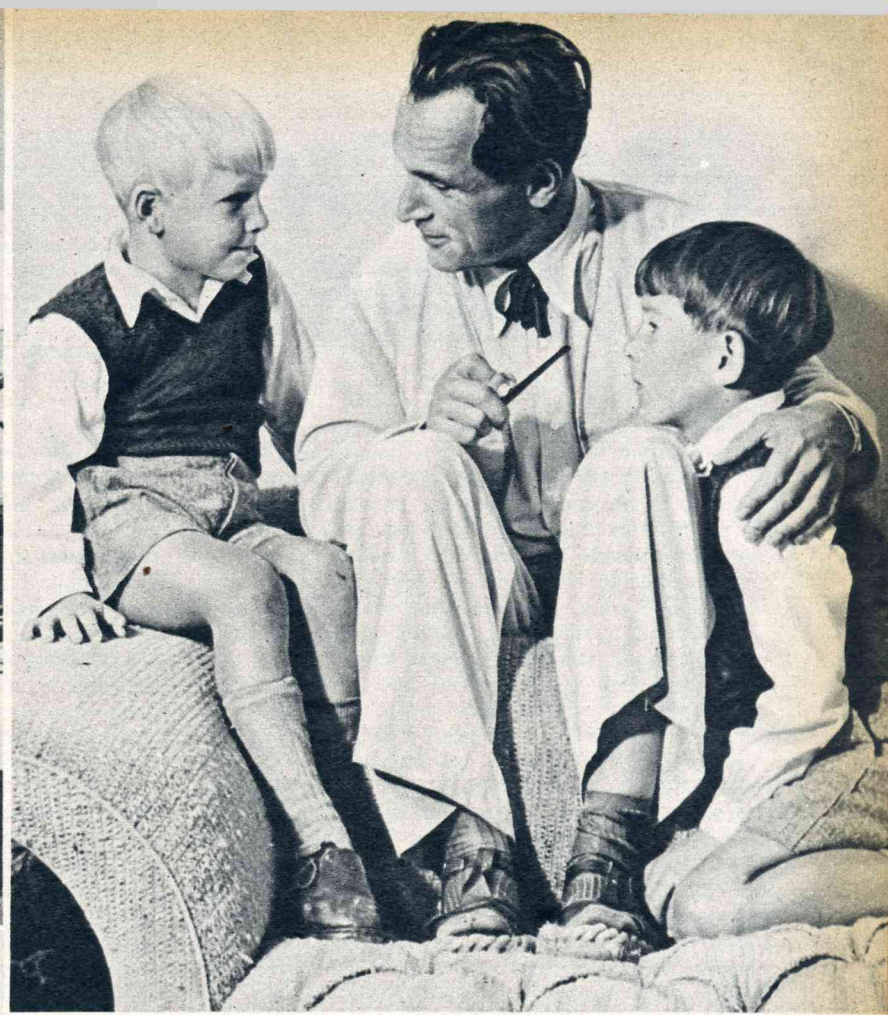
Voordat de film zijn naam over de geheele wereld bekend zou maken, was Luis Trenker in zijn geboortestreek reeds een gevierd en beroemd sportman. Tijdens zijn studiejaren aan de universiteiten van Weenen en Graz voorzag hij als ski-leeraar en berggids in zijn eigen onderhoud.

Een tafereel uit een van zijn groote bergfilms.

Luis Trenker in zijn werkkamer, bezig met de voorbereidingen van een nieuwe film.

Een goed verteller is Luis Trenker: 's Avonds vóór het naar bed gaan zoeken zijn beide zoontjes hem op.

Rechts: De masker-collectie van Luis Trenker bevat kostbare werkstukken.

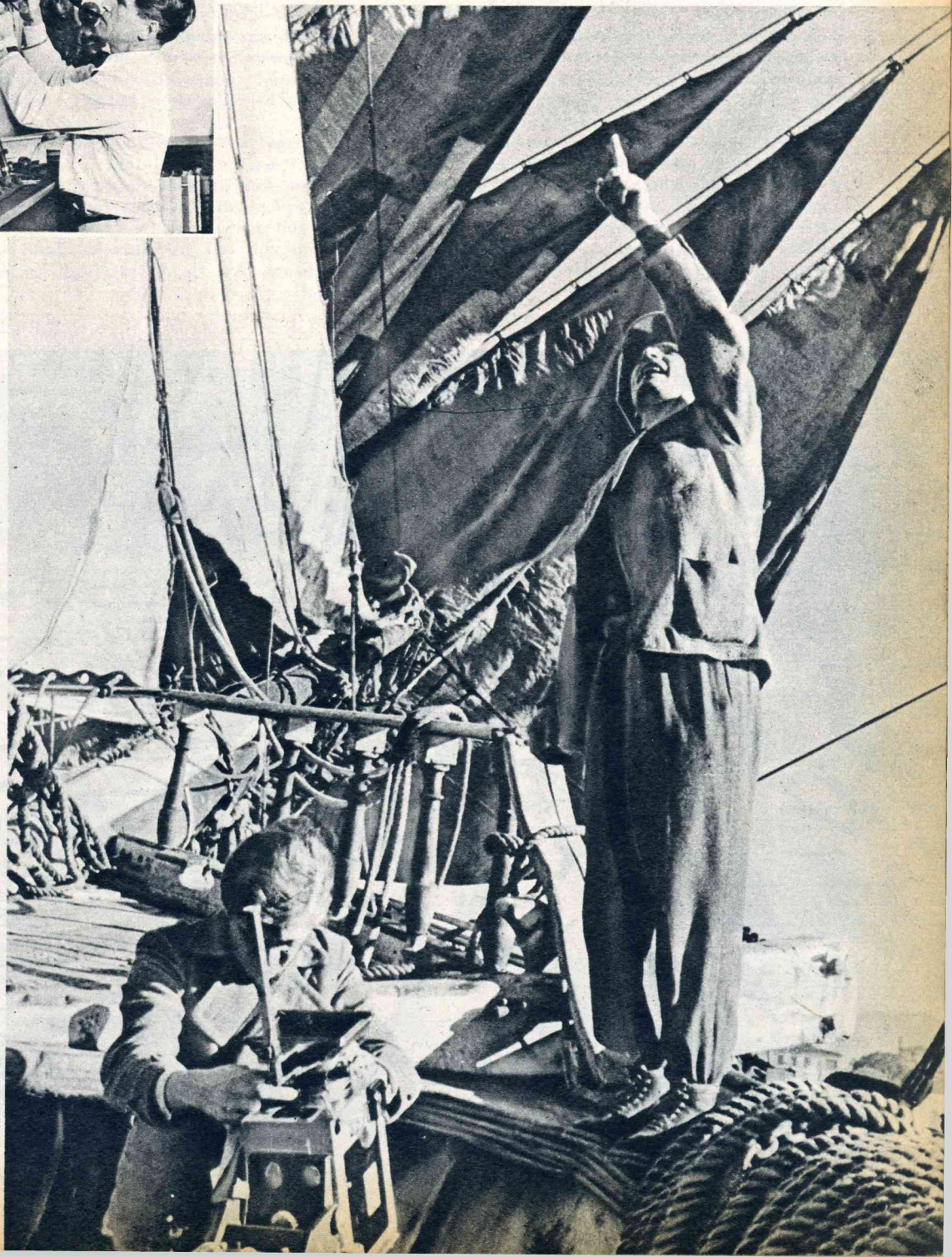
Toen de oorlog van 1914 uitbrak, nam Luis Trenker als gewoon soldaat dienst. Daarna deed hij zich kennen als een zeer begaafd schrijver van romans, die ook in ons land druk werden gelezen.

Zijn eerste contact met de film kreeg hij door toedoen van dr. Fanck, zijn ontdekker, en het succes was van meet af aan zeer groot, zoodat zijn naam spoedig een Europeeschen klank kreeg en na weinige jaren over de geheele wereld bekend was. Als film-speler en regisseur verrichtte hij zijn arbeid door geheel Europa en in Amerika. Vooral de machtige schoonheid der bergen trok hem aan en zijn films ademen den geest en de sfeer der ruige bergkammen en koele, schemerige dalen. In 1935 verwierf Luis Trenker den Mussolini-beker voor de beste film van dat jaar, in 1937 werd hij opnieuw hoog onderscheiden. Van zijn veelzijdigen arbeid brengen wij hier een aantal foto's. Zonder twijfel zullen velen, die zijn films kennen, ze met aandacht bekijken.

Als regisseur.

Trenker als zeeman. Uit de film „De keizer van Californië”.

DE NACHT WAKE

Vervolg van blz. 21

van vijf verpleegsters binnen. Zij kwamen zwijgend de kamer in, doodop door den langdurigen dienst, en begonnen zonder iets te zeggen het flauwe eten uit blik te verorberen. Aan het verschil van model en kleur van hun uniformen was te zien, dat zij uit verschillende ziekenhuizen kwamen.

Anne voelde zich niet gekrenkt door de onverschilligheid, die haar betoond werd. Naast haar zat een oude verpleegster met een open, menselijk gezicht. Anne glimlachte tegen haar.

De buurvrouw, die Davies heette, scheen in 't eerst niet veel lust te hebben om met de nieuweling in gesprek te treden. Maar onder Anne's vriendelijkheid ontdooide ze langzaam. Eindelijk, met gedempte stem, gaf zij een kort maar duidelijk overzicht van den toestand in Bryngower.

Er lagen vierenvijftig lijders aan nekkramp in die caricatuur van een ziekenhuis, en het aantal groeide nog dagelijks aan. De ziekte was van een kwaadaardig type. De streek was er mee besmet door een zeeman, die uit de dokken van Cardiff kwam. Hij was kort na zijn aankomst in het stadje ziek geworden en gestorven. Nadien had men nog veertig anderen naar het graf moeten dragen.

Den laatsten tijd had men zich dringend gewend tot het rijkstoezicht op de volksgezondheid, met het gevolg, dat er een inspecteur uit Londen was gekomen, een zekere dr. Hespley. Dat kantoorjongetje, zooals zuster Davies hem minachtend noemde, bleek niets méér te zijn dan een eigenwijs bureaucraatje, van het bekende type. Zijn voornaamste zorg — hem van hoogerhand ingeprent — was te voorkomen, dat er aan het bestaan der epidemie te veel ruchtbareid werd gegeven.

De plaatselijke geneesheeren konden hun taak in de verste verte niet aan, maar deden edelmoedig wat zij konden; vooral de oude dr. Forrest, een ongeslepen, maar kostbare diamant, die ondanks de bemoeizucht van Hespley praktisch de leiding voerde over den medischen dienst. Hij was het, die in het eerste voorkomende geval de diagnose

had gesteld, en serum had laten komen. Als miss James ook maar de helft van zijn uithoudingsvermogen en zijn doortastendheid had bezeten, was misschien het einde der epidemie al aan den horizon gedaagd. Maar zij stond voor een taak, die ver boven haar krachten ging. Zij werd helaas door de zorg en den arbeid snel en reddeloos gesloopt.

Met gespannen belangstelling luisterden Anne en Lucy naar het verhaal van zuster Davies. Het was Lucy, die het eerste sprak.

„Dan lijkt 't me maar het beste, dat we zoo gauw mogelijk de zaal opzoeken om aan den slag te gaan.”

Zij betraden een lange lage zaal, schamel verlicht door drie petroleumlampen. De bedden stonden zoo dicht opeen, dat de roode katoenen dekens twee aaneengesloten strooken vormden. Het geheel vertoonde die verwarring, die onbeschrijfelijke wanorde, die door een gejaagden en wanhopigen strijd tegen den dood waren veroorzaakt. Op de tafel in het midden der zaal lagen ijszakken te druipen, flesschen zonder kurk stonden kris kras door elkaar, de kaarten boven de bedden hingen schots en scheef.

Anne's geoeft oog omvatte den toestand met een begrijpenden blik. Zij wist, hoe groote moeilijkheden er in gevallen van nood konden ontstaan. Maar geen geval van nood, geen moeilijkheid mocht de zaal in een dergelijke mate ontredde laten. Ze zei niets tegen de verpleegster, die zij af kwamen lossen, en zij gaf Lucy geen enkel bevel. Zij begonnen eenvoudig, als bij stilzwijgende overeenkomst, de orde te herstellen.

Tegen tien, toen zij twee uur stevig hadden doorgewerkt, hadden zij in het aanzicht der zaal een opvallende verandering teweeg gebracht. Toen, juist terwijl Anne Lucy een teeken wou geven, om even te komen pauzeeren en adem te scheppen, sloeg de deur open en kwam er een man de zaal binnen. Hij was fors en plomp van gestalte; zijn dikke grijze haar moest noodig eens geknipt worden; hij had een grof, slecht passend bruin pak aan; zijn gezicht was zwaar gerimpeld en dooraderd; onder zijn borstelige wenkbrauwen uit schitterden twee wijze oude oogen. Uit de beschrijving van zuster Davies begreep Anne dadelijk, dat het dr. Forrest was.

Forrest was met een zekere drift binnengekomen. Maar toen de oude dokter de zaal zag, een heel andere zaal nu, met die rust en die orde, bleef hij stokstijf staan. Hij keek rond, en niets ontging er aan dat heftige, nauwlettende vorschende. Eindelijk kwam zijn blik op Anne en Lucy te rusten. Hij zei niets over de verbetering in het voorkomen

der zaal. Zwijgend liet hij zijn blik in hen doordringen.

Toen zei hij met een barsche stem:

„Julie zijn zeker pas hier. Waar komen jullie vandaan?”

„Uit Londen.” Anne sprak even kortaf als hij, en kreeg daar een knorrig knikje voor.

„Kom maar eens met me mee rond,” bromde hij. „Alle twee. Er is hier voor een paar echte verpleegsters heel wat te doen. En jullie zien er God zij dank naar uit, dat je iets meer bent dan ledopoppen.”

Noch Anne, noch Lucy had ooit een lijder aan nekkramp verpleegd; nu echter ervoeren zij de verwoestende kracht van een infectie, die kwaadaardiger en afgrijselijker was dan de ergste vorm van tropische pest. Een groot aantal gevallen in Bryngower waren van het apoplectische type. Een stakker, die volkomen gezond had geleken, werd plotseling aangegrepen door een krachtige huivering, hoofdpijn, en ontzettende kramptrekkingen. Dan volgde een toestand van verdooving. Binnen twintig uren was de ongelukkige dood.

Anne trok zich al die ellende zoo aan, dat zij dien avond niet slapen kon. Zij begreep maar al te goed, welke de grondoorzaak was van de hopeloze mislukking van het verplegingswerk. Miss James was met de beste bedoelingen beziel, maar zij was er geen vrouw voor, om een zoo kritieken toestand te beheerschen. Zij overzag het werk niet en was er niet geschikt voor. Het peuterige gezag van dr. Hespley was de eenige macht, die haar vasthield in Bryngower. Miss James maakte, evenals hijzelf, deel uit van het ambtenarencorps der Openbare Volksgezondheid. Dr. Forrest mocht razen en tieren zoo hard hij wou, 't hielp hem niets. In een geest, die ronddraaide in een gedachtenkringetje van promotie en pensioen, en het netjes paragrafeeren van officieele bescheiden, kon de noodzakelijkheid, haar door een betere kracht te vervangen, nooit doordringen.

Toen echter, een dag of twaalf na de komst van Anne en Lucy, kwam de Voorzienigheid zich rustig mengen in het geval. Miss James kon niet meer voort en bleef in bed.

„Ik zal er onmiddellijk kennis van geven aan 't departement,” zei Hespley. Hij was lang, droog en precies, met een gouden pince-nez op zijn hooggekromden neus. „We zullen zien, dat we tegen het eind van de week iemand anders krijgen.”

„We hebben al iemand anders,” zei Forrest vierkant. „We zullen zuster Lee de leiding geven.”

Forrest wachtte het antwoord van zijn collega niet af. Hij liep weg, om het nieuws aan Anne mee te deelen. Hij vond haar, waar zij gewoonlijk was: op haar zaal. „Zoo!” riep hij haar met zijn gewone barsche stem toe. „Ik heb mijn zin. Ik wou de eerste zijn, om onze nieuwe directrice te feliciteeren.”

Anne stond roerloos, met een in de verte starenden blik, en in iedere wang een vlekje kleur, zonderling ontroerd door het besef van hetgeen haar te wachten stond. Eindelijk stond zij aan het hoofd van een corps verpleegsters; eindelijk kon zij tot uitvoering brengen, wat zij haar heele leven gewild en verlangd had. Snel zette zij haar programma uiteen. Zij had er zoo vaak over gepeinsd, in haar langdurige nachtwaken, dat er geen trekje meer aan ontbrak.

„Ik moet vóór alles meer zusters hebben, dokter. Ik weet een weg, om ze te krijgen. Ik wou den verpleegsters namelijk een diensttijd van acht uur per dag geven in plaats van de elf uur, die ze nu maken, ziet u. En vervolgens wou ik er een paar voor

HOUTKAPPER AAN DEN ARBEID

den buitendienst gebruiken, huisbezoek en wijkverpleging. En we moeten absoluut zorgen, dat we hier betere huisvesting voor ze krijgen. En betere voeding. Bij zulke koortspatiënten hangt alles van de verpleging af, dat weet u beter dan ik. Maar u kunt geen uitstekend verpleegsterswerk verwachten van overwerkte, ondervoede en slecht gehuisveste zusters. We hebben hier de laatste veertien dagen van koude hapjes geleefd. Dat is te gek, en 't is onbillijk ook. Waarom moeten verpleegsters 't slechter hebben dan schoonmaaksters? Ik wil heete soep en smakelijk warm vleesch voor ze hebben. Een keukenmeid vind ik wel ergens. Ik zal een heelen nieuwen regel in de keuken invoeren. En er moet huisvesting buiten 't gebouw gevonden worden. Een gedeelte van de verpleegsters zal er in die verschrikkelijke hut moeten blijven wonen, daar zal slecht aan te ontkomen zijn. Maar de anderen wil ik aan iets beters helpen. Er staat even buiten de stad een klein geheelonthoudershotel. Dat staat op 't oogeblik zoo goed als leeg, en 't is er wel ouderwetsch, maar stevig en dicht, en geriefelijk. Ik had graag, dat ik over dat hotel kon beschikken, dokter. En ik wil de vrije hand hebben tegenover den groentenboer, den slager, den melkboer en den apotheker. Ik beloof u plechtig, dat ik zoo zuinig mogelijk zal zijn."

Zij zweeg, ietwat kortademig van 't lange gejaagde spreken. Ze was bang, dat ze hem gekwetst had, door op zooveel tekortkomingen te wijzen. Een volle minuut zei hij niets, en doordrongen zijn kleine oogen haar met hun strakken en scherpen blik. Toen stak hij haar zijn hand toe, en hield de hare vast in een langen, krachtigen greep.

"Zustertje," zei hij, met een merkwaardig vriendelijke stem, „we zullen 't samen aanpakken — en we houden niet op voor we er zijn."

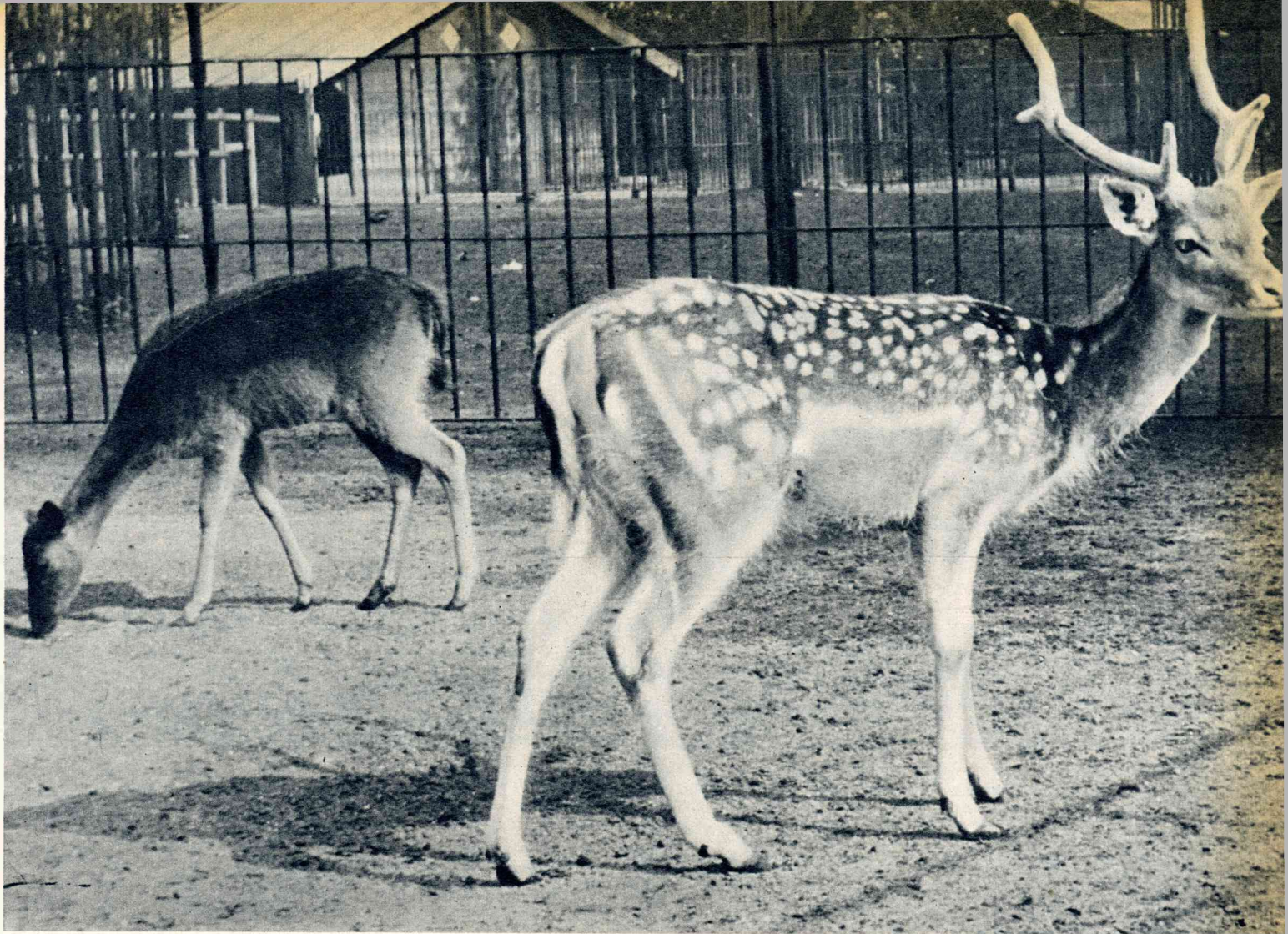
Anne repte zich naar de stad. Haar eerste boodschap was in het postkantoor. Daar stuurde zij twee telegrammen weg. In het eene — aan Susan Gladstone, secretaresse van den bond — vroeg zij om zes zorgvuldig uitgekozen verpleegsters. Het andere zond zij aan Nora en Glennie, in Manchester, te zamen; zij verzocht die twee, hemel en aarde te bewegen om zich bij haar te voegen.

Den volgende avond kwamen er zes nieuwe zusters, door den bond gezonden. Anne bracht ze persoonlijk naar hun prettige kamers in het geheelonthoudershotel. En onverwijd voerde zij haar werkrooster met achturige werkdagen in. De uitwerking van die hervorming was ongelooflijk. Toen er een paar dagen verlopen waren, kon Anne een diepen zucht van dankbaarheid slaken. Haar ploeg werkte prachtig; 't was geen verzameling trieste individuen meer, maar een gesloten, zuiver werkende eenheid.

Den Maandag daarop arriveerden Nora en Glennie. Het was hun gelukt, permissie te krijgen — door een soort wonder had de Stoomwals zich toegankelijk betoond. Anne ontwong een kostbaar half uur aan haar werk en nam Lucy mee, om de twee vriendinnen van het station van Bryngower af te halen.

Daar op het gure, tochtige perron, met de sombere, verslagen stad op den achtergrond, werd er een weerzien gevierd, zooals zij zich geen van allen ooit hadden durven verbeelden. De triestheid der omgeving deed aan de warmte van hun genegenheid niets af.

Lachend en pratend verlieten de vier zusters het station. Al kwam de gedachte geen oogenblik in haar op, zij schonken er hun beroep een schallend eerbewijs mee. Zij begaven zich op weg, om met levensgevaar lijders aan een dodelijke ziekte te verplegen.

LENTE-ZON IN DEN HERTENKAMP.

Niettemin gingen zij met vroolijkheid, met klaren, onbuigzamen moed.

Kort daarna zei Anne aarzelend tegen Lucy:

„'t Doet me zoo'n plezier, dat jij en Nora en Glennie zoo in elkaars smaak zijn gevallen! Ik heb een prachtige groote kamer voor jullie drieën samen, in 't hotel. Ik heb me allang zorg gemaakt over je kamer hier. Die is ontzettend vochtig en ongezellig."

„En jij dan? Ga jij naar 't hotel?"

„Ik, nee — ik moet hier blijven."

Lucy glimlachte rustig.

„Dan blijf ik ook. Je denkt toch niet, dat ik jou hier in dit hol laat zitten, om zelf te gaan zwelgen in weelde? Nee, schat, dank je wel. Da's tegenwoordig mijn lijn niet. Trouwens, als je mij naar 't hotel stuurt, zeggen de anderen, dat je me voortrekt omdat ik je zuster ben. En wat de deur dichtdoet, als je de waarheid wilt weten — ik wil bij jou blijven."

Anne's oogen werden vochtig. Zij was diep ontroerd en dorst niet verder aan te dringen. Ze zei:

„Dan is er nog iets. En nu waag je 't niet tegen te pruttelen. Op dat punt wil ik absoluut mijn zin hebben. Er is geen sprake van voortrekken. 't Gaat zuiver en alleen om 't goede werk, Lucy. Je hebt je uitstekend gehouden, zoolang we hier zijn. Volgens mij ben je de beste verpleegster, die we in huis hebben. Ik heb er met dr. Forrest over gesproken, en hij is 't met me eens. Lucy, we gaan een tweede zaal openen op de eerste verdieping — voor de kinderen. We willen dat jij daar hoofdverpleegster wordt."

Lucy neep haar handen ineen. Zij voelde zich zoo aangedaan, dat zij in 't eerst niet spreken kon. Toen zei ze zacht:

„Dank je, Anne. Dat is het beste nieuws, dat ik ooit van mijn leven gehoord heb."

De nieuwe kinderzaal was in gebruik genomen, de nieuwe hoofdverpleegster was haar ambtsvervulling begonnen. Anne voelde haar hart warm en ruim worden, als zij Lucy, in haar nieuwe uniform, zoo ernstig en nauwgezet aan 't werk zag, vervuld van 't besef harer verantwoordelijkheid en den gretigen wil, daaraan volkomen te voldoen.

Er lag in die zaal een twintigtal patiëntjes. Er waren er bij, die voortgingen op den weg van beterschap. De anderen waren wel ernstig ziek, maar vertoonden verschijnselen, die hoop gaven — hun ziekte zou wel een gunstig verloop hebben. Er was echter één uitzondering: één kind was niet te redden. Dr. Forrest had de meening uitgesproken, dat het niet langer dan een week meer te leven had.

Eén patiënt in stervensgevaar op de twintig — dat was geen reden tot bijzondere neerslachtigheid voor een zaalzuster. De kwaadaardigheid der epidemie in aanmerking genomen was het zelfs een zeer gunstig en opwekkend percentage. Maar Lucy — hoe 't kwam wist zij zelf niet — kon zich niet tevreden voelen. Haar gezicht stond betrokken, zij had nergens anders oog of belangstelling meer voor — al haar energie scheen zich gericht te hebben op dat eene kind.

Dit bleek zoo duidelijk, dat het Anne onmogelijk kon ontgaan. En vandaag, precies vier weken na Lucy's promotie, moest Anne even stil blijven staan, toen zij de zaal betrad, zoo onverwacht trof haar het tafereel, dat zij te zien kreeg. Lucy was het kind zacht en stelselmatig aan 't afsponzen, ten einde wat leniging te brengen in de koorts. Nu was het niets verwonderlijks, dat die poging gedaan werd — zij behoorde tot het dagelijksche werk. Het ongewone was, dat Lucy, als zaalzuster, het zelf deed, terwijl zij twee verpleegsters te harer beschikking had op dat moment.

Onopgemerkt, onder dekking der kamerschermen, sloeg Anne Lucy's handelingen gade. Hoe langer zij keek, hoe levendiger zij zich bewust werd van een groote teederheid, een heimelijke en innige beweegreden, die alles bestierde wat Lucy deed. Het patiëntje was een meisje van een jaar of vier, het eenige dochtertje van een echtpaar, dat nog maar kort in de stad woonde. De vader bracht het grootste gedeelte van zijn dagen door met heen en weer loopen buiten het ziekenhuis, wachtend op bericht over zijn kleine Gracie.

Wordt vervolgd

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51. Telefoon Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telefoon Interc. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Lischestraat 53. Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telefoon Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142. Telefoon Interc. 13473. Giro nr. 149597. ENSCHĖDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Interc. 2188. Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Interc. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Interc. 4286. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstr. 5. Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevallenzekerings zijn op aanvraag verkrijgbaar.

De uitwerking van de schokken van den sidderaal wordt onderzocht. Het blijkt, dat de kop positief is; de kracht wordt minder naar den staart toe. Aan de beide zijden is het dier onschadelijk.

De sidderaal wordt in een electrischen stroom ingeschakeld; daardoor is het mogelijk, het orgaan van het dier en de uitwerking daarvan nauwkeurig te bestudeeren zonder dat de kracht ervan uitgeput wordt.

EEN LEVENDE „ELECTRISCHE BATTERIJ”

De Sidderaal van Zuid-Amerika

De dierenwereld heeft haar eigen, levende „electrische batterijen” in den vorm van den sidderaal en den sidderroog; dieren, welke bij aanraking zeer gevoelige electrische schokken geven, even pijnlijk als verlamdend. Het meest gevreesd in dit opzicht is de sidderaal.

Men vindt dit dier in het noordelijk deel van Zuid-Amerika, b.v. in Suriname. De sidderaal, van boven olijfgroen en van onderen oranje gekleurd, bezit een

electrisch orgaan in den vorm van twee langgerekte, tusschen huid en spierweefsels gelegen bundels, welke ongeveer vier vijfden van de geheele lengte in beslag nemen en omstreeks een derde van de heele zwaarte wegen. Als men weet dat het dier tot twee meter lang wordt en ongeveer twintig kg weegt, begrijpt men dat de uitwerking van zulk een „batterij” niet mag worden onderschat!

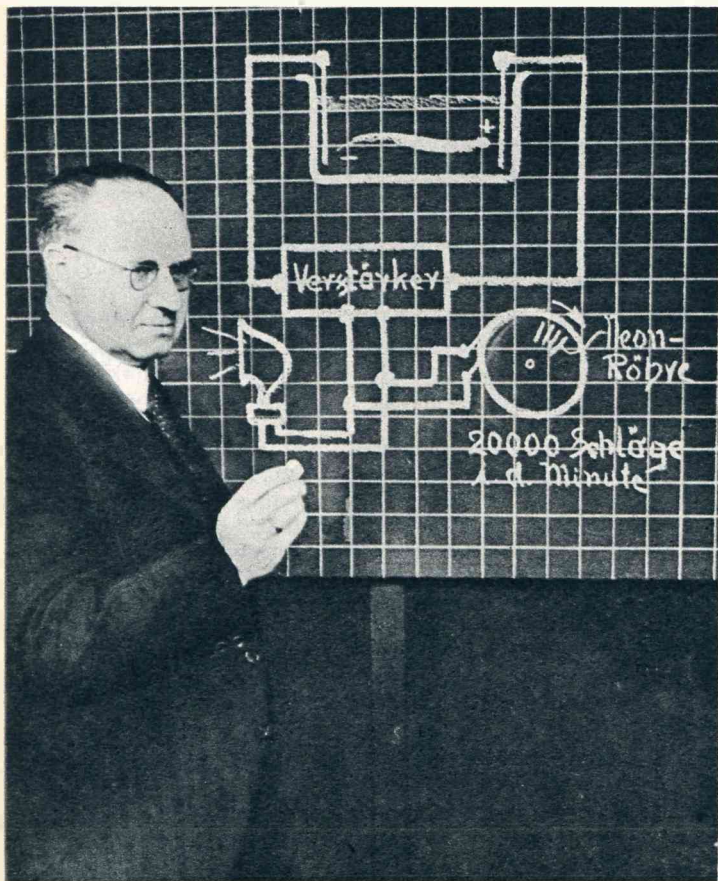
Kleine dieren worden door een ontlading van den sidderaal zwaar verdoofd of zelfs gedood. Voor den mensch zijn de schokken zelf niet doodelijk, maar wel uiterst pijnlijk, terwijl het getroffen lichaamsdeel gedurende eenigen tijd wordt verlamd, zoodat men b.v. in diep water het grootste gevaar loopt te verdrinken. Reizigers verhalen, dat zij, door een sidderaal met al zijn electrische kracht getroffen, het uitschreeuwen van de pijn en ook, wanneer de verlamming weer was

geweken, den heelen dag nog zeer pijnlijke gewaarwordingen hadden.

De moderne geneeskundige wetenschap gebruikt, zooals men weet, reeds lang den electrischen stroom. Zeer merkwaardig is het nu te weten, dat zoowel de oude Grieken als de inboorlingen van noordelijk Zuid-Amerika van de geneeskracht der electrische schokken van den sidderaal reeds gebruik wisten te maken, vooral tegen verlamming. Een Nederlandsch geneesheer te Essequibo, Van der Lot, heeft daarover lang geleden al een verhandeling in Nederland gepubliceerd.

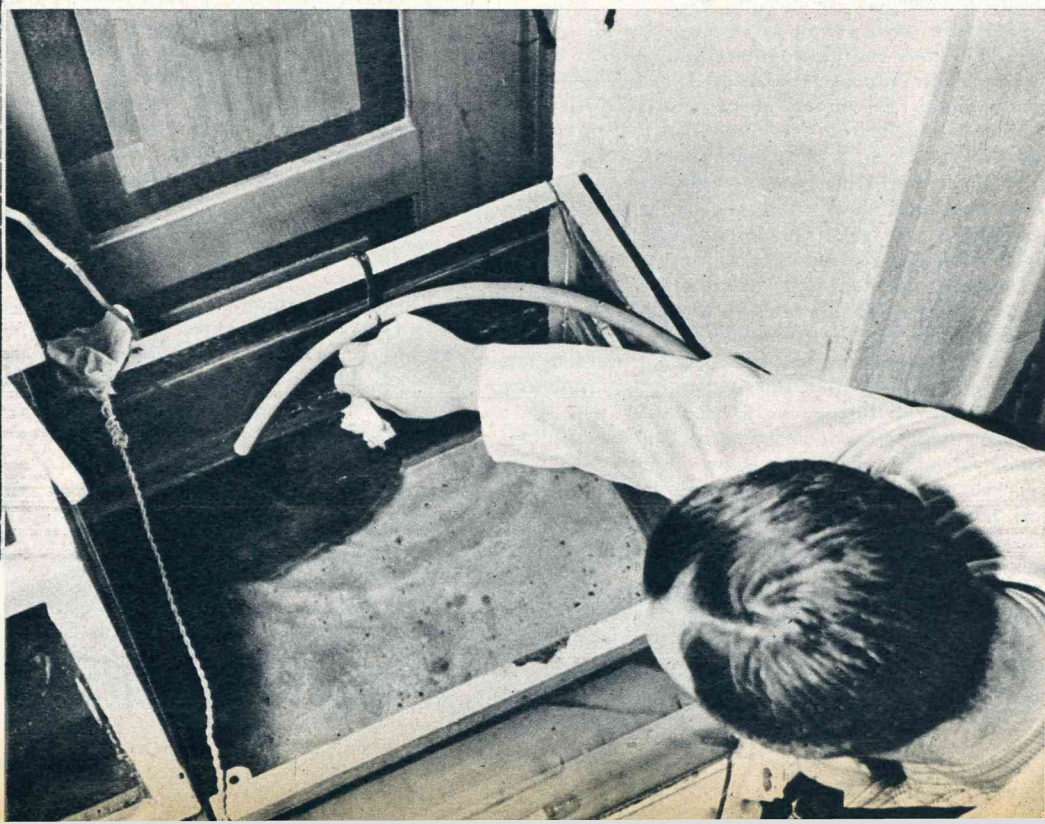
Daar de sidderaal veel meer visschen doodt dan hij verslindt, verjaagt hij na korten tijd alle andere visschen uit zijn omgeving, tot wanhoop van de inlandsche visschers.

De Deutsche geleerde dr. Wasmus te Hamburg heeft in zijn laboratorium de electrische organen van den sidderaal grondig bestudeerd en de inrichting daarvan in schema's vastgelegd. Van deze interessante onderzoekingen geven wij hierbij eenige foto's.

Dr. Wasmus teekent het schema van het electrische orgaan van den sidderaal.

De sidderaal, in het aquarium, wordt gevoederd.

Chiloë, het eiland der aardappels

REEDS DE INCA'S VEREDELDEN DE VRUCHT

Een stuk bosch is in brand gestoken; daarna worden de stronken gerooid, waarna in de dikke laag asch eerst gras wordt gezaaid.

De aardappel is sinds lang een echt volksvoedsel, al blijft de voedingswaarde ver ten achter b.v. bij peulvruchten. Maar toen hij voor 't eerst in Europa bekend werd, doordat een wereldreiziger hem uit Peru meebracht, verscheen hij op de tafels der rijken en voornamen als delicioes dessert! Eén aardappel tot slot van het maal vormde toen een lekkernij.

Het vaderland van den aardappel is het eiland Chiloë, tegenover de zuidkust van Chili gelegen. Daar vindt men ook nu nog den wilden aardappel op open boschplekken langs de rivieren. Reeds de oude heerschers over Peru, de Inca's, die een hooge cultuur bezaten, hebben den aardappel veredeld om hem tot een volksvoedsel te maken: terwijl de struik minder weelderig uitgroeide, werd de vrucht groter en smakelijker.

Op het eiland Chiloë teelt men tegenwoordig de beste pootaardappelen van Zuid-Amerika. De boer begint met een perceel bosch af te branden, de stronken en wortels te rooien en dan gras in de asch te zaaien. De bodem moet namelijk eerst van een deel van zijn overvloedige groeikracht worden ontdaan,

daar anders de aardappelen zouden worden overwoekerd door het onkruid.

Het pooten van de aardappelen in 't grasland gaat zeer merkwaardig. Nadat de boer met een primitief werktuig van ijzerhard hout een gat in den bodem heeft geslagen, poot zijn vrouw er een aardappel in en legt er een stuk inktvisch op, ter bescherming tegen den overvloedigen regen, die op dit eiland valt; inktvissen worden in groote hoeveelheden door de zee aan de kust aangespoeld. Dan wordt het stukje grasdek er weer op gelegd. Zoodra de plant zich een weg begint te banen door het onkruid, wordt het veld omgeploegd, waarbij de vrouwen wederom moeten helpen door de zware aardkluiten met de hand om te keeren. Het onkruid wordt dan verwijderd.

Deze velden leveren een zeer rijken oogst aan pootaardappelen; hij wordt in kleine schepen naar het vasteland overgebracht en vandaar verder vervoerd.

Aldus is het eiland, dat vanouds het vaderland van den wilden, weinig genietbaren aardappel is geweest, geworden tot de teeltplaats van den besten pootaardappel van Zuid-Amerika.

De boer hakt een gat in den grond; zijn vrouw poot er den aardappel in en legt er een stukje inktvisch op, waarna het grasdek weer wordt dichtgemaakt.

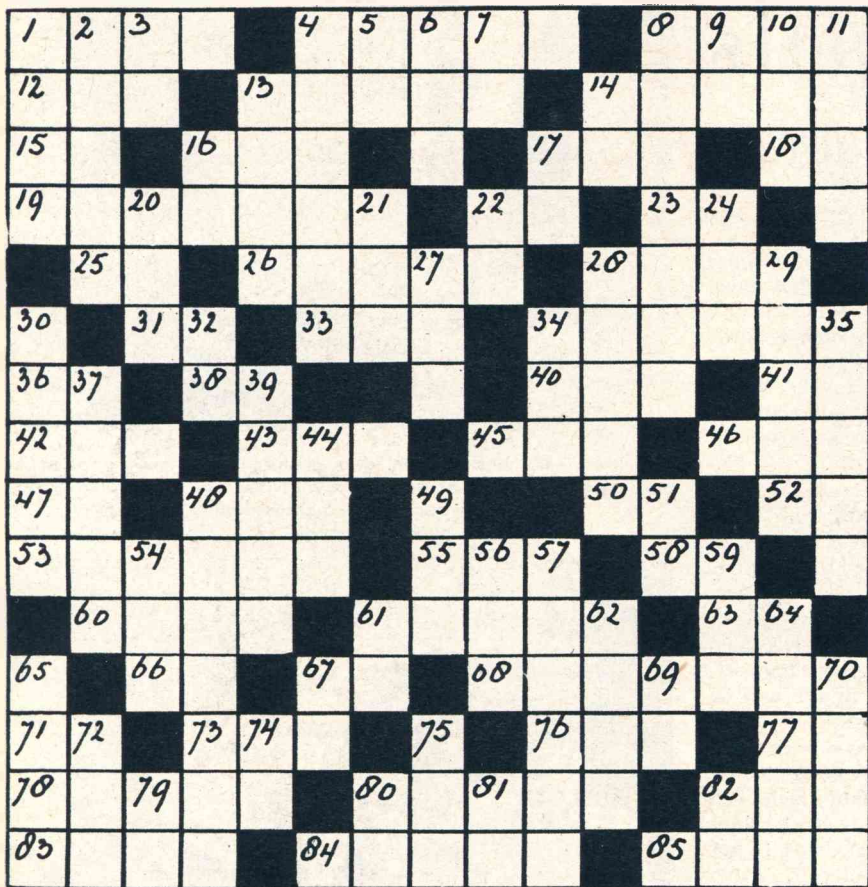

Het omploegen van het veld, zoodra de aardappelplant is opgekomen. De vette grond, rijk aan humus, is zoo zwaar, dat de kluiten met de hand moeten worden gekeerd.

De aardappeloogst wordt met kleine schepen uit de haven van Castro naar het vasteland van Chili vervoerd. Het verschil van den waterstand bij eb en vloed is hier zoo groot, dat huizen op palen van 6 tot 8 m hoogte zijn gebouwd.

KRUISWOORDPUZZLES

KRUISWOORDPUZZLE I

HORIZONTAAL:

1. Bergplaats.
4. Ketting.
8. Rivier in Nederland.
12. Vreemde munt.
13. Edelman.
14. Godin van den vrede.
15. Zangnoot.
16. Zoogdier.
17. Behoeftig.
18. Persoonlijk vnw.
19. Schurendgeluid voortbrengen.
22. Voegwoord.
23. Maat.
25. Telwoord.
26. Deel van een toren.
28. Uiting van droefenis.
31. Soort onderwijs.
33. Badplaats.
34. Aanvoerder.
36. Voorzetsel.
38. Afkeuring.
40. Lied.
41. Bevel.
42. Oogenblik.
43. Belemmering.
45. Spoedig.
46. Europeaan.
47. Voorzetsel.
48. Badplaats.
50. Tijdsbepaling.
52. Windzijde.
53. Weinig water boven den bodem.
55. Knaagdier.
58. Zonnegod.
60. Stof.
61. Voertuig.
63. Zoogdier.
66. Zangnoot.
67. Bevestiging.
68. Deel eener wet.
71. In het jaar des Heeren.
73. Voegwoord.
76. Deel van een boom.
77. Zangnoot.
78. Schoof.
80. Specerij.

VERTICAAL:

1. Boom.
2. Strijperk.
3. Lidwoord.
4. Zeeschuimers.
5. Bijwoord.
6. Speelgoed.
7. Voegwoord.
8. Deel van Azië.
9. Wederkerend voor-naamwoord.
10. Nauw.
11. Opening.
13. Deel van een boom.
14. Academische titel.
16. Voertuig.
17. Gereed.
20. Riviertje.
21. Beker.
22. Herkauwer.
24. Deelgenoot.
27. Vochtig.
28. Stad in Frankrijk.
29. Meetkundig voorwerp.
30. Kernspreuk.
32. Rivier in Azië.
34. Lapje.
35. Stof.
37. Gemeenteweide.
39. Leger.
44. Boom.
48. Oeh.
49. Tijdperk.
51. Stad uit de oudheid.
54. Derhalve.
56. Papegaai.
57. Vogel.
59. Vaartuig.
61. Aanlegplaats.
62. Deel van een boom.
64. Elk.
65. Schildknaap.
67. De jongere.
69. Persoonlijk vnw.
70. Gast.

KRUISWOORDPUZZLE II

HORIZONTAAL:

1. Tijdwijzer.
8. Openbaar ambtenaar.
15. Familielid.
16. Kant.
17. Lijn.
18. Lichaamsdeel.
19. Lichaamsdeel.
20. Familielid.
21. Roem.
22. Ernstig.
24. Beleid.
26. Voorzetsel.
27. Huisdier.
28. Oppervlakkig.
29. Persoonlijk naamwoord.
30. Herkauwer.
32. Dorp in Gelderland.
33. Onderricht.
34. In den Bijbel genoemde haven.
36. Oogenblik.
38. Aanlegplaats.
40. Belofte.
41. Broodsuiker.
43. Hevig.
44. Beker.
46. Getal.
48. Dorp in Gelderland.
50. Reinigingsmiddel.
51. Loop.
52. Nobeles.
55. Grondsoort.
57. Rijst.
59. Dorp in Noord-Holl.
61. Academische titel.
62. Bergplaats.
64. Mand.
65. Officier.
67. Bergplaats.
69. Lied.

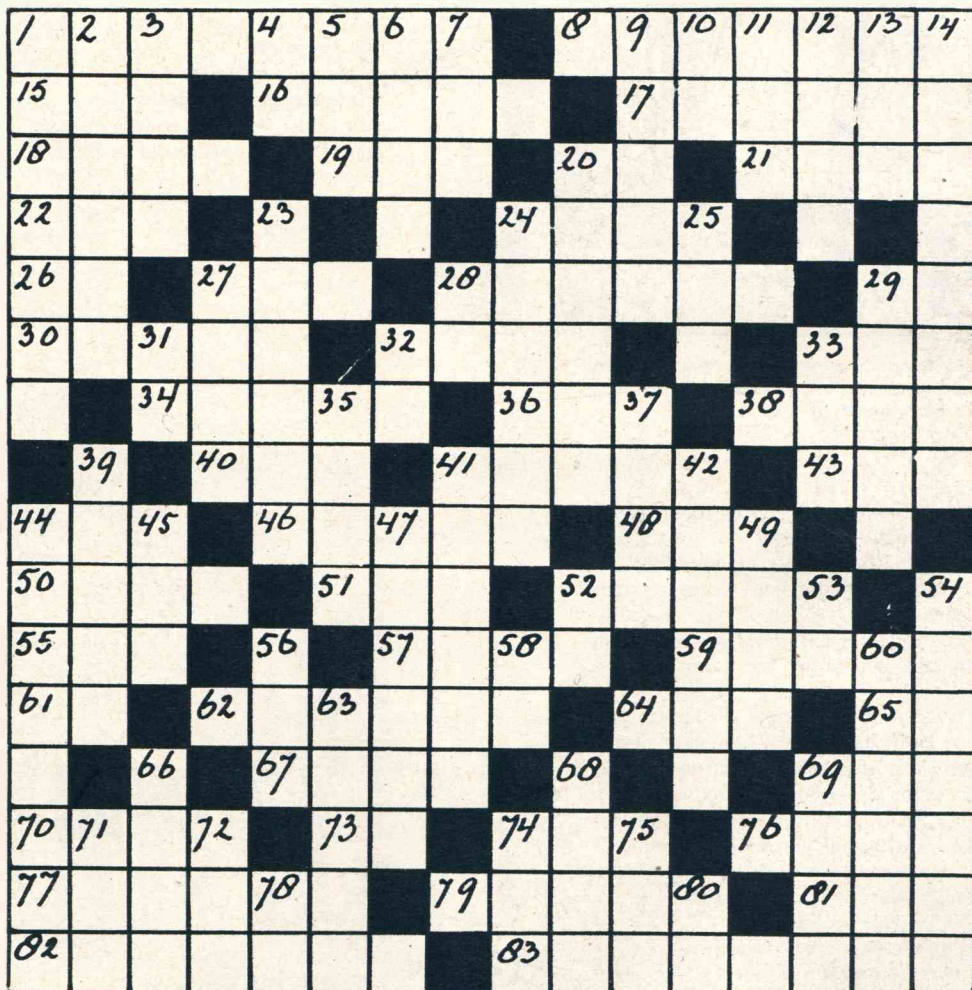
VERTICAAL:

70. Plaats in Noord-Brab.
73. Lidwoord.
74. Aller moeder.
76. Toegankelijk.
77. Verboden bedrijf.
79. Voormalig water.
81. Vaas.
82. Beklag.
83. Vooropstelling.
1. Hemellichamen.
2. Wijnkers.
3. Gemeen.
4. Nummer.
5. Boom.
6. Wild dier.
7. Veerkracht.
9. Stad in Japan.
10. Geheel de uwe.
11. Maat.
12. Opening.
13. Europeaan.
14. Lichaamsvocht.
20. Kleedingstuk.
23. Ondiepten.
24. Voelen.
25. Hoeveelheid.
27. Gewricht.
28. Welwillende lezer.
29. Elk.
31. Spil.
32. Voegwoord.
33. Niet moedig.
35. Rivier in Duitschland.
37. Melodie.
39. Familielid.
41. Voeding.
42. Gokker.
44. Steun.
45. Stoot.

REISPUZZLE

Vijf mannen bevingden zich met hun vrouwen in een coupé. Ze zitten als volgt: Jaak — Johanna — Willem — Rosa — Karel tegenoverhen: Bertha — Hendrik — Lies, Tom en Marie. Geen enkel echtgenoot zit op dezelfde bank als zijn echtgenote en geen enkele echtgenote zit tegenover haar echtgenoot. Jaak zit evenver van zijn vrouw af als Willem van de zijne. Welke mannen en vrouwen hooren bij elkaar?

47. Barmhartigheid.
49. Geestdrift.
52. Voedsel.
53. Bijwoord.
54. Draad.
56. Speelgoed.
58. Titel.
60. Andere plaats.
63. Plant.
66. Afkeuring.
68. Voorzetsel.
69. Muziekstuk.
71. Onvruchtbaar.
72. Keurig.
74. Ivoor.
75. Wees gegroet.
78. Zangnoot.
80. Voorzetsel.

EERST NADENKEN EN DAN PAS KOOPEN

Nu Vrouwe Mode onwrikbaar blijft vasthouden aan haar eisch, dat elk onderdeel van het toilet in harmonie met het geheel gekozen moet worden, staat er voor degenen, die niet over een onbeperkt kleedgeld beschikken, slechts één weg open, namelijk het bedachtzaam afstemmen op één kleur. En valt er in den winter dan al veel voor te zeggen om zwart als basis voor onze garderobe te kiezen, voor dezen zomer wint marineblauw het zeer beslist. Kiezen wij een blauwen hoed, schoenen, tasch en handschoenen, dan zijn we niet alleen klaar voor onzen marineblauwen mantel, maar even goed voor het lichtgrijze pakje, den witten tailleur en de zomersche zijdjess in bleu, rose, ja zelfs bleekgroen.

Zwart doet het over het algemeen minder goed tegen de teere zomersche fantasiekleuren; vandaar dat het voor degenen, die het al een heele handicap vinden, dat ze zoowel in het sportieve als in het meer gekleede genre uitgerust moeten zijn, aan te bevelen is om liever naar marineblauw te grijpen. Daar het bruin, dat in den winter ten minste nog met succes zoowel met bruin als met groen gecombineerd kan worden, hoe langer hoe minder populair wordt, zijn er maar enkelen, die ook haar zomergarderobe op deze op zichzelf niet vroolijke tint afstemmen.

Marineblauw als hoofdkleur van onze zomergarderobe vereischt, dat we onze imprimé's zoodanig kiezen dat ze bij blauw gedragen kunnen worden.

Een nieuw geluid is lichtgrijs, dat op het oogenblik weer voor schoentjes gebracht wordt. Een donker pakje of mantel en dan alle accessoires in lichtgrijs kan het verrassend goed doen, terwijl datzelfde grijs óók gedragen kan worden bij velerlei zomersche kleuren.

Bedachtzaam combineeren beteekent hier niet alleen een harmonisch geheel, maar, wat zeker niet van minder belang is, ook een maximum-effect bij minimum-kosten.

Deze beige tweedmantel met garneering van bruin leer vraagt bruine accessoires.

Dit manteltje kan op verschillende jurken gedragen worden, mits men rekening houdt met de zwart-witte streep.

Een zwarte zomermantel, dus voor het pakje een zwart-wit kraaienpootje en vooral geen bruin of blauw tintje; daarvoor zouden een aparte hoed, handschoenen, tasch en schoenen aangeschaft moeten worden.

EEN GEBREIDE JUMPER

VOOR KOELERE DAGEN

BOVENWIJDTE ONGEVEER 96 CM

Ook al dragen we nu weer gezellige, dunne zomerjurkjes, een warm jumpertje kunnen we in geen geval missen. Dit eenvoudige modelletje, dat door het aardige streepeffect goed afkleedt, zal ongetwijfeld bij onze lezeressen in den smaak vallen.

Benodigdheden: ong. 275 gram lichtblauwe kantwol, 2 aluminium breinaalden met knop nr. 2½ en 4 aluminium breinaalden zonder knop nr. 2½.

Het rugpand. We zetten 92 st. op en breien hierboven voor den boord eerst 40 naalden steeds afwisselend 1 r. verdr., 1 av. (altijd r. boven r. en av. boven av.). Daarna breien we verder als volgt, terwijl we bij de 41e naald bovendien 2 st. breien uit iederen 2en st. en uit den laatsten st. (139 st.).

41e naald: * 19 av., 1 r., 3 av., 1 r. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 19 av.

42e naald: * 19 r., omslaan, 1 st. av. afhalen, 3 r., omslaan, 1 st. av. afhalen. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 19 r.

43e naald: * 19 av., 2 st. r. te zamen breien (dus den afgehaalden st. met den omslag), 3 av., 2 st. r. te zamen breien. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 19 av.

Deze laatste 2 naalden vormen het patroon en we herhalen ze dus voortdurend.

Uit den 1en en uit den laatsten st. van de 50e, 60e, 70e, 80e, 90e, 100e, 110e en 120e naald breien we 2 st. (155 st.).

Voor de *armsgaten* kanten we aan het begin van de 131e en 132e naald 7 st. af, aan het begin van de 133e en 134e naald 3 st., aan het begin van de 135e en 136e naald 2 st. en aan het begin van de 137e tot en met 142e naald 1 st. (125 st.). Als we 170 naalden gebreid hebben, breien we steeds in het smalle streep-patroon; in plaats van 19 st. breien we dan steeds 3

st. av. of r. Voor de *schou- ders* kanten we aan het begin van de 217e tot en met 238e naald 4 st. af. De overige 37 st. kanten we bij de 239e naald in ééns af voor den hals.

Het voorpand breien we tot en met de 214e naald hetzelfde als het rugpand.

Van de 215e naald breien we slechts 63 st. en keeren dan om. Boven deze 63 st. breien we dan den rechter-schouder. Voor den *schou- der* kanten we aan het begin van de 11 volgen- de heengaande (oneven) naalden 4 st. af, terwijl we voor den hals aan het begin van de 216e naald 6 st. afkanten, aan het begin van de 218e, 220e, 222e, 224e, 226e en 228e naald 2 st. en aan het begin van de 230 naald nog 1 st. Boven de overige 62 st. van de 214e naald breien we den linkerschouder op dezelfde, doch tegengestelde wijze, alleen kanten we nu aan het begin van de 217e naald 5 st. af (in plaats van 6).

De mouw

We zetten 64 st. op en breien hierboven voor het boordje 12 naalden steeds afwisselend 1 r. verdr., 1 av. (r. boven r. en av. boven av.), daarna breien we verder als volgt, terwijl we bij de 13e naald uit

iederem 2en st. 2 st. breien, behalve uit den laatsten st. (95 st.).

13e naald: * 15 av., 1 r., 3 av., 1 r. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 15 av.

14e naald: * 15 r., omslaan, 1 st. av. afhalen, 3 r., omslaan, 1 st. afhalen. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 15 r.

15e naald: * 15 av., 2 st. r. te zamen breien (dus den afgehaalden st. met den omslag) 3 av., 2 st. te zamen r. breien. Vanaf * voortdurend herhalen; eindigen met 15 av. Deze laatste 2 naalden vormen het patroon en we herhalen ze dus voortdurend.

Uit den eersten en laatsten st. van de 16e, 20e, 24e, 28e, 32e en 36e naald breien we 2 st. (107 st.). Voor den *kop* kanten we aan het begin van de 39e en 40e naald 8 st. af, aan het begin van de 41e en 42e naald 3 st. en aan het begin van iedere volgende naald 1 st., tot we nog 60 st. op de naald hebben. Vanaf de 75e naald breien we steeds in het smalle streep-patroon; in plaats van 15 st. breien we dan steeds 3 st. av. of r. Bij de 141e naald kanten we alle st. af.

We persen nu de verschillende deelen luchtig onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar. In den kop van de mouw maken we 4 plooiën.

Rondom den hals nemen we voor het *kraagje* 90 st. op (op 3 naalden) en breien hierboven in de rondte en wel steeds afwisselend 1 r. verdr., 1 av. Bij de 27e naald kanten we alle st. af.

we nu in de rondte gaan breien spreken we van toeren; iedere toer bestaat dus uit 3 naalden; op iedere naald staan nu 24 st.) en breien hierboven eerst 25 toeren recht. Daarna breien we als volgt:

26e en 27e toer: * 1 av., 1 r., 1 av., 1 r., 1 av., 7 r. Vanaf * steeds herhalen.

28e en 29e toer: * 1 r., 1 av., 1 r., 1 av., 7 r., 1 av. Vanaf * steeds herhalen.

30e en 31e toer: * 1 av., 1 r., 1 av., 7 r., 1 av., 1 r. Vanaf * steeds herhalen.

32e en 33e toer: * 1 r., 1 av., 7 r., 1 av., 1 r., 1 av. Vanaf * steeds herhalen.

34e en 35e toer: * 1 av., 7 r., 1 av., 1 r., 1 av., 1 r. Vanaf * steeds herhalen.

36e en 37e toer: als de 32e en 33e toer.

38e en 39e toer: als de 30e en 31e toer.

40e en 41e toer: als de 28e en 29e toer.

De 26e tot en met 41e toer vormen het patroon en we herhalen ze voortdurend. Bij den 90en toer be- ginnen we met de minderingen voor de kuit. Bij dezen toer breien we den 2en en 3en st. van de 1e naald te zamen, de 2e naald breien we op de gewone wijze, terwijl we de 3e naald breien tot op 3 st. na, we breien dan 2 st. te zamen, 1 r. Op dezelfde wijze minderen we bij den 98en, 106en, 114en, 122en en 130en toer. We moeten erop letten, dat boven de overige st. het patroon doorgaat op de gewone wijze. Na den 130en toer hebben we dus één patroon geminderd. We breien nu verder zonder minderen tot we in totaal 153 toeren in patroon gebreid hebben (8 patronen in de hoogte).

Daarna beginnen we aan den *grooten hiel*. We nemen hiervoor 30 st. op één naald en wel de 30 st. die boven de mindering voor de kuit liggen (dus de eerste 15 st. van de 1e naald en de laatste 15 st. van de 3e naald). Boven deze 30 st. breien we met den dubbelen draad 29 naalden in tricotsteek (dus alle heengaande naalden r. en alle teruggaande naalden av.; we eindigen met 1 naald r.).

Nu beginnen we met den *kleinen hiel*.

1e naald: 17 av., 2 st. av. te zamen breien, 1 av., omkeeren.

2e naald: 1 st. afhalen, 5 r., een overhaling (1 st. r. afhalen, 1 r. breien, den afgehaalden st. over den gebreiden st. halen), 1 r., omkeeren.

3e naald: 1 st. av. afhalen, 6 av., 2 st. av. te zamen breien, 1 av., omkeeren.

4e naald: 1 st. r. afhalen, 7 r., een overhaling, 1 r., omkeeren.

We gaan op deze wijze verder tot alle st. gebruikt zijn (we eindigen met 1 naald r.) en beginnen dan aan den *voet*. Dezen breien we met een enkelen draad.

We verdeelen de st. van den hiel over 2 naalden en nemen op iedere naald 15 kantlussen op. We nemen de st. van de andere naalden (30) op één naald. Dit is dan de *grootte naald* of *voetnaald*. Boven de mid- delste 2 patronen van deze naald blijven we in pa- troon breien, boven de overige st. en die van de beide kleine naalden breien we in tricotsteek, dus altijd r.

Een paar stevige sportkousen

VOOR DEN LEEFTIJD VAN ONGEV. 9-11 JAAR

Voor dit sportieve model gebruikten wij eenig- zins gespikkelde kousenwol. Den hiel breiden we met dubbelen draad, zoodat deze zéér stevig is. De lengte van den voet kan men heel een- voudig wijzigen, door het gedeelte vóór den teen al naar wensch korter of langer te breien.

Benodigdheden: ong. 150 gram vierdraads kousen- wol, 4 breinaalden zonder knop nr. 8/0.

We zetten 72 st. op, verdeeld over 3 naalden (daar

Bij den 2en toer van den voet minderen we als volgt:
1e kleine naald: 2 r., een overhaling, en de naald uithreien.

2e kleine naald: de naald breien tot op 4 st. na, dan 2 r. te zamen breien en nog 2 r. Vervolgens breien we één toer over zonder minderen.

Deze 2 toeren herhalen we tot we in totaal 60 st. op de naalden hebben. Daarna breien we zonder minderen, tot we in totaal 11½ patronen gebreid hebben.

Daarna beginnen we aan den teen. We breien nu alle naalden, dus ook de groote naald, recht.

1e toer van den teen. Groote naald: 2 r., een overhaling, de naald r. uithreien tot op 4 st. na, dan 2 st. r. te zamen breien, en nog 2 r. Bij de 2 kleine naalden minderen we op dezelfde wijze, dus bij de 1e kleine naald aan het begin en bij de 2e kleine naald aan het einde van de naald. Daarna breien we één toer over zonder minderen. Deze 2 toeren herhalen we, tot we op de groote naald nog 14 st. hebben, waarna we bij iederen toer minderen, tot we nog 5 st. hebben op de groote naald en op de beide kleine naalden nog 3 st. We zetten dan de st. van de 2 kleine naalden op één naald, draaien het werk om en kanten de st. twee aan twee te zamen af.

Aan den bovenkant maken we een zoompje, waardoor we eventueel een elastiekje kunnen rijgen. Ten slotte persen we beide kousen lichtig onder een vochtigen doek op.

Uit ons menu

MACARONI MET TOMATENS AUS EN KAAS (4 PERSONEN)

250 g macaroni, 50 g geraspte kaas, 2½ dl bouillon, zout, peper, 25 g boter, wat aardappelmeel of aardappelsago, ½ blikje tomatenpuree.

Breek de macaroni in stukken en zet ze op met water en zout. Kook ze gaar in ongeveer 25 minuten. Zet den bouillon, die van rundvleesch en geurige kruiden getrokken is, op en breng deze aan de kook, voeg de tomatenpuree er bij en bind de vloeistof met het aangemengde aardappelmeel of de aangemengde sago. Laat de saus onder roeren doorkoken. Zet de macaroni op met de boter en de geraspte kaas, roer de massa even om. Giet er dan de saus bij en presenteer het gerecht als hoofdschotel bij het middagmaal of als pikant hapje bij het brood.

GESTOOFDE LEVER MET SPEK (4 PERSONEN)

300 g varkenslever, 100 g vet spek, 25 g boter, zout, peper, 1 ui, wat aardappelsago of maïzena. Bestrooi de lever, die in plakken wordt gesneden,

met zout en peper. Smelt de boter, voeg er het spek aan toe, dat in blokjes is gesneden en laat dit samen met den gesnipperden ui bakken. Voeg er dan het vleesch bij en braad het bruin. Voeg vervolgens een scheut water bij de jus en laat de lever gaar stoven in ongeveer ½ uur.

Bind de jus vervolgens met wat aangemengde maïzena of aardappelsago.

ZURING

(4 PERSONEN)

3 pond zuring, 45 g boter, zout, 75 g suiker.

Maak de zuring zorgvuldig schoon door de stelen en middennerf te verwijderen en de groente te wasschen in ruim water. Breng ze met het aanhangende water aan de kook en kook ze gaar in ongeveer 25 minuten. Laat ze op een vergiet uitlekken en stoof ze daarna met de boter en de suiker gedurende vijf minuten.

RABARBERSCHOTELTJE

(4 PERSONEN)

6 sneden oud wittebrood, 2½ dl melk, 1 ei, 50 g suiker, 20 g boter, rabarbermoes van 1 pond rabarber.

Klop het ei met de suiker, voeg er de melk bij en week hierin het brood.

Leg de sneetjes laag om laag met het rabarbermoes in een vuurvast schotel. Besmeer den bovenkant van de laatste laag brood met boter en laat het schoteltje in den oven bruin en gaar worden.

GELEIPUDDING

(4 PERSONEN)

2½ dl water, 2½ dl sinaasappelsap, rum, kirsch, of: half water, half citroensap, 120 g suiker, 20 g gelatine, 25 g Fransche vruchtjes, 1 eiwit.

Zet het water met de suiker op. Week de gelatine in koud water. Knijp ze uit en laat ze in de heete vloeistof oplossen. Neem de pan van het vuur en voeg er de gehakte Fransche vruchtjes bij. Laat den pudding geleiachtig worden. Doe de massa dan over in een met koud water omgespoelden puddingvorm en laat haar geheel koud worden. Stort den pudding daarna op een glazen schotel en garneer hem met stijfgeklopt eiwit.

Wandeltoilet

1072. Deux-pièces van donkere stof, rok met plooiën, taille met biezen of tres gegarneerd. Benodigde stof: 3 m van 140 cm breed.

1073. Mantelcostuum, wijd model, mantel met een ruit gegarneerd, tweebaansrok. Benodigde stof: 3 m van 140 cm breed.

1074. Deux-pièces van diagonaalstof, met schouder- en rugstuk, lange mouw, tweebaansrok. Benodigde stof: 2.75 m van 140 cm breed.

1075. Swagger van diagonaalstof, met schouder- en rugstuk, biezen in voorpand en rug. Benodigde stof: 3 m van 140 cm breed.

1076. Mantel van twee kleuren stof, sluit met één rij knopen, zakken in voorpand, naden met stiksels gegarneerd. Benodigde stof: 2 m effen van 140 cm breed, 1.25 m geruit van 140 cm breed.

1077. Mantel met smoking-sluiting, breede revers, de rug heeft in het midden een naad. Benodigde stof: voor mantel 1.40 m van 140 cm breed.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde costuums, die ontleend zijn aan 't modealbum „Zomerpracht”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassen en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631: door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 cent) aan het

PATRONENKANTOOR „PANORA”
NASSAUPEL 1, HAARLEM

waarbij 5 cts. extra voor de toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

WAT ZULLEN WE ETEN?

- Zondag:** Groentesoep.
Varkensfricandeau.
Postelein.
Aardappelen.
Geleipudding.
- Maandag:** Koud vleesch.
Bloemkool.
Aardappelen.
Rabarberschoteltje.
- Dinsdag:** Bloemkoolsoep.
Macaroni met tomatensaus en kaas.
- Woensdag:** Gestoofte lever met spek.
Appelmoes.
Aardappelen.
Griesmeelpudding.
- Donderdag:** Varkenscoteletten.
Zuring.
Aardappelen.
Maïzenavla.
- Vrijdag:** Magere uiensoep.
Harde eieren.
Sla.
Aardappelen.
- Zaterdag:** Saucijsjes.
Stamppot van raapstelen.
Gebakken grutjes.

VERKRIJGBAAR IN DE
MATEN 40-42-44-46

MET VOLLE ZEILEN VOORUIT

